

**”Se vahvistuu, mihin kiinnität huomiota” –
Laadullinen toimintatutkimus positiivisen palautteen
voimasta peruskoulussa**

Kasvatustieteen/erityispedagogiikka
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Heidi Roivainen

29.4.2024
Turku

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijä: Heidi Roivainen

Otsikko: ”Se vahvistuu, mihin kiinnität huomiota” – Laadullinen toimintatutkimus positiivisen palautteen voimasta peruskoulussa

Ohjaaja: lehtori Rauno Huttunen

Sivumäärä: 56 sivua

Päivämäärä: 29.4.2024

Tässä tutkielmassa tarkastellaan opettajien huomaamia vaikutuksia positiivisen palautteen voimasta alakoulussa. Tutkimus on laadullinen tutkimus, joka toteutettiin haastatteleamalla opettajia peruskoulussa. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia vaikutuksia opettajat huomaavat positiivisen palautteen menetelmän ansiosta kahden viikon interventiojakson aikana. Tutkimus sisältää toimintatutkimuksen eli intervention kuuteen luokkaan. Opettajien haastattelut analysoitiin sisällönanalyysin kautta. Tarkkailun kohteena oli, miten positiivinen interventio vaikuttaa oppilaisiin ja millaisia vaikutuksia uudella menetelmällä on luokassa ja huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön opettajien kokemusten perusteella. Lisäksi tutkittiin, mitkä tekijät estävät opettajia antamasta positiivista palautetta.

Teoriaosuudessa taustoitettiin positiivista psykologiaa ja positiivista pedagogiikkaa. Esille tuotiin positiivisen psykologiaan liittyviä teorioita, kuten motivaatioteoria ja PERMA-teoria sekä esiteltiin positiivisen psykologian saamaa kritiikkiä. Teoriaosuudessa pohdittiin positiivista pedagogiikkaa ja kuvattiin, mitä se tarkoittaa käytännön tasolla.

Tutkimusaineisto on kerätty tammikuussa 2024. Tutkimusaineisto perustuu kuuden opettajan haastatteluun, joka jakautuu kahteen osaan: ennen ja jälkeen interventiojakson. Ensimmäisessä haastattelussa selvitettiin opettajien taustoja ja aiempia kokemuksia positiivisen pedagogiikan käyttämisestä peruskoulussa. Intervention jälkeinen haastattelu selvitti opettajien huomaamia positiivisen palautteen tuomia vaikutuksia oppilaisiin, luokkaan ja yhteistyöhön huoltajien kanssa. Lisäksi tutkimuksessa perehdyttiin siihen, mitkä mahdolliset tekijät estävät positiivisen palautteen antamisen oppilaalle.

Tutkimustuloksina voidaan todeta, että positiivisella palautteella oli myönteisiä vaikutuksia oppilaalle, koko luokalle, opettajalle itselleen sekä yhteistyöhön oppilaan huoltajien kanssa. Perustyön kuormittavuus ja hektisyys, opettajan oma jaksaminen ja hyvinvointi, ajankäytön hallinta sekä oppilaiden haasteet voivat olla esteenä sille, ettei opettaja kykene antamaan positiivista palautetta niin paljon kuin hän haluaisi.

Tutkimustulokset osoittavat, että opettajan oma hyvinvointi lisää positiivisen palautteen antamista. Positiivinen palaute lisää luottamusta puolestaan oppilas–opettaja- ja opettaja–huoltajasuhteissa tämän tutkimuksen perusteella. Tutkimustulos osoittaa myös sen, että opettajat tarvitsevat tukea, ohjausta ja koulutusta positiivisen palautteen antamiseen.

Avainsanat: positiivinen psykologia, positiivinen pedagogiikka, positiivinen palaute

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Teoreettinen viitekehys	7
2.1	Positiivinen psykologia	7
2.2	PERMA-teoria	8
2.3	Sisäinen ja ulkoinen motivaatio	10
2.4	Positiivisen psykologian kritiikki	12
2.5	Positiivinen pedagogiikka	13
2.6	Positiivisen pedagogiikan interventiot	16
3	Tutkimuksen toteuttaminen	18
3.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	18
3.2	Tutkimusmenetelmät	19
3.2.1	Haastattelu	19
3.2.2	Toimintatutkimus	20
3.3	Aineiston kerääminen ja tutkimukseen osallistujat	22
3.4	Tutkimuksen kulku	24
3.5	Aineiston analyysi	25
4	Tutkimuksen tulokset	27
4.1	Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilaalle opettajien mielestä?	27
4.1.1	Positiivisen palautteen vaikutus oppilaiden käyttäytymiseen ja sosiaalisiin taitoihin	27
4.1.2	Positiivisen palautteen vaikutus oppilaiden itsetuntoon	28
4.1.3	Positiivisen palaute vaikutus oppilaan motivaatioon ja sitoutumiseen	29
4.2	Millaisia hyötyjä ja haasteita opettajat itse kokivat saavansa positiivisen palautteen antamisesta?	30
4.2.1	Positiivisen palautteen hyödyt vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön	31
4.2.2	Positiivisen palautteen hyödyt omaan työhyvinvointiin ja jaksamiseen	33
4.2.3	Opettajien kokemat haasteet positiivisen palautteen antamisessa	34
4.3	Millaisia vaikutuksia positiivisen palautteen antamisella on koko luokalle?	35

4.4 Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilas–opettajasuhteelle opettajien mielestä?	36
5 Pohdinta	38
5.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	38
5.2 Tutkimusetiikka	41
5.3 Luotettavuus	42
5.4 Jatkotutkimukset	43
Lähteet	45
Liitteet	49
Liite 1. Tietosuojailmoitus	49
Liite 2. Tiedote tutkimukseen osallistuvalla opettajalle	51
Liite 3. Viesti luokan oppilaiden vanhemmille	53
Liite 4. Haastattelurunko 1	54
Liite 5. Haastattelurunko 2	55
Liite 6. Ohje opettajille Interventioon	56

1 Johdanto

Pro gradu -tutkimuksen aihetta pohtiessani ja miettiessäni kuuntelin Vanhempainliiton Aslak Rantakokon luentoa, joka innosti minut tutkimaan positiivisen palautteen antamaa voimaa oppilaille. Luennoitsija puhui siitä, kuinka paljon herkemmin jokainen lapsi saa negatiivista palautetta. Hän haastoi meitä opiskelijoita pohtimaan, voisimmeko kiinnittää huomiota niihin asioihin, jotka jo onnistuvat, negatiivisen pohtimisen sijaan. Aslak totesi, että oppilas kohtaa epäonnistumisia pyytämättäkin, joten voisimmeko me opettajat tuottaa oppilaalle onnistumisia. Jotenkin nämä sanat saivat aikaiseksi myönteisen tunteen sisälläni, jopa niin paljon, että halusin lähteä tutkimaan asiaa gradullisen verran.

Työskentelen laaja-alaisena erityisopettajana alakoulussa ja näen oppimisvaikeuksien kanssa elävien lasten arkea päivittäin. Olen huomannut työssäni ne hymyilevät kasvot, kun sanon positiivisia sanoja oppilaalle. Haluan lähteä tutkimaan, mitä tapahtuu luokalliselle oppilaita, jos he saavat päivittäin positiivista palautetta ja niistä tiedon mahdollisesti kotiin Wilma-merkintöjen kautta. Teen teemahaastattelun opettajille ennen interventiota luokkaan ja toisen eri teemahaastattelun intervention jälkeen. Lähden etsimään, millaisia vaikutuksia opettajat huomaavat oppilaiden käytöksessä positiivisten palautteiden myötä.

Tutkimukseni sisältää toimintatutkimuksen eli käytännön tutkimusosuuden. Teen kuuteen luokkaan yhdessä luokanopettajan kanssa kahden viikon interventiojakson. Positiivisen palautteen menetelmä-intervention ajatuksena on, että oppilaat saavat positiivista palautetta onnistumisistaan. Positiivista palautetta annetaan ensisijaisesti suullisesti, mutta mahdollisesti myös Wilmaan, jolloin vanhemmat näkevät lapsensa onnistumiset.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2016) nostetaan esille positiivisen pedagogiikan ajatusten mukaisesti, että oppilaalle on annettava myönteistä ja rohkaisevaa palautetta ja ohjausta. Lisäksi opettajan on huomattava oppilaan vahvuuksia ja onnistumisia. Tämän pro gradun tavoitteena onkin selvittää, millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilaalle. Mitä merkityksiä positiivinen kannustaminen saa aikaan oppilaissa?

Haluan tutkimuksellani osoittaa opettajille, että positiivisella palautteella on oppilaalle suuri merkitys. Haluaisin tällä tutkimuksella saada aikaan sen, että tutkimukseen osallistuneet

opettajat saisivat uuden vaikuttavan menetelmän itselleen omaan työhönsä. Positiivisella palautteella on merkitystä myös oppilaan huoltajille ja heidän suhtautumiseensa lapseensa ja hänen koulunkäyntiinsä. Tämä voi esimerkiksi lisätä oppilaan hyvinvointia, koulumotivaatiota ja muuttaa käsitystä ympäröivästä maailmasta. Tämän takia aihe on merkityksellinen yksilölle, mutta koko suomalaiselle yhteiskunnallekin. Forgeard, Jaywickreme, Kern & Seligman (2011, 79) kirjoittavat, että monet asiantuntijat ympäri maailmaa tunnustavat, ettei pelkkä taloudellinen hyvä asema tuo yksilölle hyvinvointia vaan tarvitaan muita hyvinvoinnin osa-alueita.

Uskon, että opettajan antamat positiiviset kannustukset ja palautteet tuottavat oppilaalle voimakkaan emotionaalisen kokemuksen, jolloin oppiminenkin sujuu helpommin. Lauri Järvillehdon (2014, 90) mukaan syvät tunnekokemukset lisäävät ja nopeuttavat oppimista. Tehokkain keino edistää hermoverkkojen tehostamista ja oppimista on tuottaa voimakkaita emotionaalisia kokemuksia. Omien kokemuksieni mukaan positiivisten asioiden huomaaminen, oppilaan kohtaaminen yksilöllisesti ja onnistumisten välittäminen kotiin asti vahvistaa oppilaan hyvinvointia. Mielestäni se myös parantaa ja syventää opettaja–oppilas-suhdetta.

Anna-Maija Poikkeus & Maarit Alasuutari (2021) kirjoittavat siitä, kuinka hyvinvointi on noussut hyvin tärkeäksi aiheeksi länsimaalaisissa yhteiskunnissa kasvatustieteen kentällä. Koulun odotetaan olevan akateemisten aineiden opettamisen lisäksi yksilön hyvinvoinnin luoja. He mainitsevat myös siitä, kuinka opettajan työ muuttuu näiden tavoitteiden valossa. Työterveyslaitos onkin nostanut esiin lisääntyneen psyykkisen työnkuormituksen kasvatusalan kentällä. (Poikkeus & Alasuutari 2021, 356–357.)

Gradun seuraavassa luvussa käsittelen positiivisen psykologian ja pedagogiikan taustateorioita, positiivisen pedagogiikan interventioita sekä positiivisen psykologian saamaa kritiikkiä. Kolmannessa luvussa esittelen tutkimuksen eri vaiheet. Kerron tutkimuskysymykset ja tavoitteet, kuinka aineisto on kerätty, ketkä tutkimukseen ovat osallistuneet ja kuinka aineisto on analysoitu. Neljännessä luvussa esittelen tutkimuksen tulokset. Viidennessä luvussa tarkastelen tutkimuksen tuloksia sekä niistä tehtäviä johtopäätöksiä ja merkityksiä. Lopuksi pohdin tutkimuksen luotettavuutta, eettisiä periaatteita ja jatkotutkimusmahdollisuuksia.

2 Teoreettinen viitekehys

Tutkimukseni keskeiset käsitteet ovat positiivinen psykologia ja pedagogiikka.

Tutkimuksessani keskitytään positiivisen palautteen tuomaan voimaan. Lisäksi haluan tuoda esille motivaatio-käsitteen, positiiviseen psykologiaan liittyvän kritiikin ja kokemuksia positiivisen pedagogiikan interventioista.

2.1 Positiivinen psykologia

Positiivinen psykologia on syntynyt 1990-luvun lopulla eli on varsin uusi tieteenala. Ennen positiivisen psykologian tieteenhaaran syntyä asiat nähtiin psykologiassa hyvin häiriökeskeisesti. Positiivisen psykologian luoja Martin Seligman ja Mihály Csíkszentmihályi. Positiivista psykologiaa kuvataan tieteenalaksi, joka keskittyy huomaamaan ja edesauttamaan ihmisten ja eri yhteisöjen menestykselliseen hyvinvointiin vaikuttavia asioita. (Tiia Trogen 2020, 25.)

Positiivisen psykologian perusta on, että kaikilla ihmisillä on samanlaisia tarpeita ja ominaisuuksia, ja vaikka jokainen ihminen onkin yksilö, voidaan ihmisluonnetta kuvailla samanlaisilla käsitteillä (Markku Ojanen 2021).

Positiivinen ajattelu on ajattelutapa, joka korostaa kaikkea positiivista ja pyrkii tuottamaan rakentavia ratkaisuja ongelmakeskeisyyden sijaan. Tässä ajattelutavassa elämässä koettuja vaikeuksia ja vastoinkäymisiä ei unohdeta, vaan näihin ongelmiin pyritään kehittämään elämänlaatua kohentavia ratkaisuja. Tavoitteena on pitää mieliala korkealla keskittymällä elämän positiivisiin asioihin ja huomata omat vahvuudet ja tuottaa rakentavia ratkaisuja vastoinkäymisissä. Oma näkökulma ja suhtautuminen elämän tapahtumiin ovat tärkeimmät yksilön elämää muokkaavat elementit. Tutkijat korostavat, että positiivisen ajattelutavan voi oppia elämällä myönteisessä ympäristössä. Yksilö voi oppia ajattelemaan positiivisesti ja tarkastelemaan tapahtumia eri näkökulmista. (Gür, Özbiler, Eser, Göksu & Karasalih 2021, 353.)

Positiivinen psykologia pohtii, kuinka ihminen voisi hyvin ja voisi elää mahdollisimman onnellista elämää. Positiivisen psykologian tieteenala jakaa onnellisuuden kolmeen erilaiseen ulottuvuuteen, jonka jokaisen voi mitata ja opetella, koska kysymys on taidoista.

Ensimmäinen ulottuvuus on positiiviset tunteet, kuten ilo, rakkaus, tyytyväisyys ja nautinto.

Toinen on flow-tila, jolla tarkoitetaan hetkiä, jolloin ajantaju pysähtyy ja yksilö käyttää vahvuuksiaan keskittyessään ja uppoutuessaan johonkin tärkeään. Kolmas ulottuvuus on mielekäs elämä, eli yksilö kokee elämänsä olevan merkityksellistä ja osa tätä maailmaa, ja hänellä on tunne yhteydestä muiden ihmisten kanssa. (Seligman, Ernst, Gillham, Reivich & Links 2009, 296.)

Seligman ym. (2009) kirjoittavat, kuinka positiivisen psykologian intervention läpikäyneet oppilaat olivat sitoutuneempia kouluun, heidän oppimisensa vahvistui ja sosiaaliset taitonsa paranivat. Nyt positiivisen psykologian tutkijat kysyvätkin, ovatko koulut valmiita ottamaan positiiviseen psykologiaan perustuvan ohjelman vastaan. (Seligman ym. 2009, 293.)

2.2 PERMA-teoria

Tässä luvussa esittelen PERMA-teorian, joka on suhteellisen uusi hyvinvointiin liittyvä psykologinen teoria. Tässä mallissa on erilaisia elementtejä, jotka saavat yksilön kukoistamaan.

PERMA-teoria on positiivisen psykologian professorin Martin Seligmanin kehittämä hyvinvointiteoria, jonka keskeinen käsite on yksilön ja yhteisön kukoistaminen. Seligmanin mukaan hyvinvointi muodostuu viidestä eri osa-alueesta. Kukaan näistä viidestä osa-alueesta täyttää kolme ehtoa. Nämä kolme ehtoa ovat, että elementti on itsenäisesti määriteltävissä, se edistää hyvinvointia ja ihmiset haluavat tavoitella sitä ilman muita sivutuotteita. Nämä hyvinvoinnin osa-alueet ovat *myönteiset tunteet* (Positive emotions), *sitoutuminen* (Engagement), *ihmissuhteet* (Relationships), *merkityksellisyys* (Meaning) ja *saavuttaminen* (Accomplishment). (Leskisenoja 2023, 229–230.)

Forgeard, Jayawickreme, Kern & Seligmanin (2011, 82) mukaan myönteiset tunteet ovat tutkituin hyvinvoinnin osa-alue. Khaw & Kern (2015) toteavat, että niillä tarkoitetaan esimerkiksi onnellisuutta, mielihyvää ja tyytyväisyyttä. Myönteiset tunteet ovat merkki yksilön kukoistamisesta, ja toisaalta ne voivat myös lisätä kukoistamista. Myönteiset tunteet laajentavat yksilön toimintatapavalikoimaa reagoida ajatuksiinsa. Tämä puolestaan vahvistaa yksilön resilienssiä eli selviytymiskykyä. Useat tutkimukset vahvistavat myös sen, että myönteiset tunteet ovat hyvinvointimme tärkein osa-alue. (Khaw & Kern 2015, 4–5.)

Krisse Lipposen (2023) mukaan myönteisillä tunteilla on vallankumouksellisia seurauksia yksilölle. Ne muuntavat yksilön ajattelua ja toimintaa joustavammaksi ja havainnointia tarkemmaksi. Positiivinen mielentila tekee ongelmien ratkaisemisesta helpompaa ja lisää yksilön avoimuutta esimerkiksi palautteelle ja ylittää kaikkelle uudelle tiedolle. Yksilö on siis positiivisessa mielentilassa avoimempi oppimiselle ja toisaalta myös muiden antamille neuvoille. Nämä kaikki helpottavat sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä ja uusien kontaktien luomista. Koulussa työskentelystä tulee helpommin tavoitteellisempaa ja yleisesti ottaen yksilön on helpompi kestää vaikeuksien yli. Erityisen merkityksellistä on myönteisten tunteiden vaikutuksien kasaantuminen pitkällä aikavälillä. (Lipponen 2023, 71.)

Sitoutumisella tarkoitetaan tilaa, jossa yksilö uppoutuu asiaan ja kokee mielenkiintoa ja onnistumista. Tästä tuttu käsite on flow, jossa ajankulu unohtuu, eikä ihminen ajattele muuta kuin juuri tekemäänsä asiaa. Tehtävä on sopivan tasoinen, tarpeeksi haastava ja tavoite on selvä. Yksilö saa tehtävästä suoraa ja välitöntä palautetta. (Forgeard, Jayawickreme, Kern & Seligman 2011, 84; Leskisenoja 2023, 231.)

Ihmissuhteilla tarkoitetaan yksilön suhteita yhteisöön, yhteiskuntaan ja tunnetta olla huolehdittu ja rakastettu ja tyytyväisyyttä omaan sosiaaliseen elämään. Suuri osa kokemuksestamme ihmisinä pyörii muiden ihmisten ympärillä. Muiden ihmisten tuki on yhteydessä vähempään masennukseen, parempaan psyykkiseen terveyteen, kuolleisuuteen ja positiivisiin tuloksiin. On tuloksia, jotka kertovat, että sosiaaliset ihmissuhteet ovat hyödyllisiä terveyden kannalta. (Khaw & Kern, 2015, 5.)

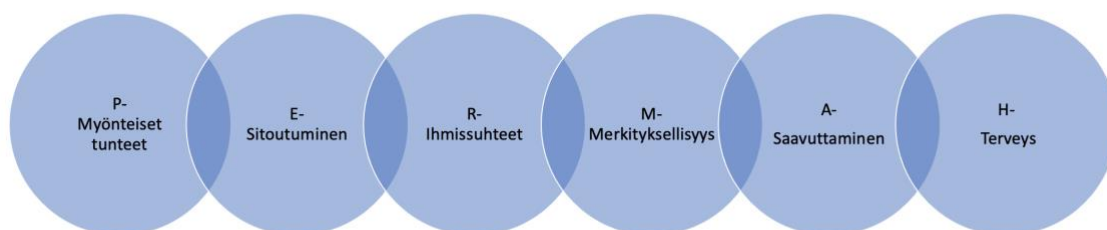
Merkityksellisyydellä tarkoitetaan yksilön henkilökohtaista tuntemusta siitä, että hänen elämällään on tarkoitus ja merkitys ja tunnetta siitä, että on olemassa jotakin suurempaa kuin itse. Ihmiset, joilla on elämässä tarkoitus, kertovat usein olevansa onnellisia ja tyytyväisiä elämäänsä. Kouluissa voidaan lisätä oppilaiden merkityksellisyyden tuntemusta antamalla oppilaiden vaikuttaa ja osallistua mahdollisimman paljon omiin asioihinsa ja koulunkäyntiinsä. (Forgeard, Jayawickreme, Kern & Seligman 2011, 84–85; Leskisenoja 2023, 233.)

Saavuttaminen on henkilökohtaisesti asetettujen tavoitteiden ja päämäärien saavuttamista sinnikkäästi yrittäen pitemmällä aikavälillä. Tästä voisi olla esimerkkinä vaikkapa puolison löytäminen, perheen perustaminen, ammattipätevyuden hankkiminen tai hyvän fyysisen

kunnon saavuttaminen. Tällä tarkoitetaan sellaista asiaa, joka on merkityksellinen yksilölle. Monissa kulttuureissa edistyminen kohti omia tavoitteitaan ja ylivoimaisten tulosten saavuttaminen voivat johtaa sekä ulkoiseen tunnustukseen että henkilökohtaiseen onnistumisen tunteeseen. (Khaw & Kern 2015, 5; Leskisenoja 2023, 233.)

PERMA-teoriaa on täydennetty kuudennella osa-alueella, joka on *terveys* (Health). Terveys on laaja alue, joka pitää sisällään psyykkisen ja fyysisen terveyden, esimerkiksi unen, palautumisen, liikunnan ja ravitsemuksen. Terveyttä haluttiin korostaa, koska se pitää sisällään fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin elementin. Katso kuvio 1. (Leskisenoja 2023, 234.)

PERMA(H)-teoria

Kuvio 1. PERMA-teoria ja uudella terveysosa-alueen lisäyksellä PERMAH-teoria.

Kaikki nämä osa-alueet kuuluvat yksilön hyvinvointiin eli kukoistukseen. PERMAH-teoriaan kuuluvat asiat ovat myös sellaisia, joita jokainen vanhempi toivoo lapselleen, niin kuin opettaja toivoo niitä oppilaalleen. (Leskisenoja 2023, 227.)

2.3 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio

Tässä luvussa pohdin motivaatio-käsitettä. Mistä oppilaan motivaatio syntyy? Millaisesta motivaatiosta oppilas hyötyy oppimisessa? Miten opettaja voi vaikuttaa motivaatioon? Ymmärtämällä paremmin motivaatiota voimme auttaa oppilaita oppimisessa.

Kati Vasalammin (2022) mukaan motivaatio voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Ulkoisella motivaatiolla tarkoitetaan yksilön ulkoapäin tulevaa painetta, jonka perusteella yksilö tekee jonkin asian. Esimerkiksi ihminen siivoaa pakosta saadakseen puhtaan kodin. Siivoaminen on innotonta, ja sitoutuminen heikkoa. Tärkeämmäksi näistä kahdesta muodostuukin sisäinen motivaatio. Sisäisessä motivaatiossa ihmisen sisälle syntyy kiinnostus tehtävää kohtaan eli hänestä tulee motivoitunut tekemään sen. Meillä on sisäinen palo tehdä asia, jolloin se tuntuu helpolta ja mahdollisesti saavutamme sen helposti. (Vasalampi 2002, 21–33.) Selkeästi opettajien tulisi löytää tapoja aktivoida oppilaiden sisäistä motivaatiota, koska se on avain onnistumiselle kaikelle toiminnalle koulussa.

Deci ja Ryan (2002) ovat tunnetuimpia motivaatioteorian kehittäjiä. He ovat kehittäneet itseohjautuvuusteorian, jonka ydinajatus on, että ihminen on aktiivinen ja haluaa päättää omista asioistaan ja tehdä asioita oman mielenkiintonsa mukaan. Lisäksi yksilö haluaa kokea onnistumisen tunnetta tekemistään asioista. Kuitenkin hänellä on tarve olla yhteydessä muihin ihmisiin ja kuulua osaksi ryhmää. Teorian mukaan ympäristö voi heikentää tai lisätä yksilön motivaatiota. (Deci & Ryan 2002, 27.) Tämä on mielenkiintoinen näkökulma oman tutkimukseni kannalta, koska opettajat antavat positiivista palautetta oppilaalle. Lisääkö tämä siis oppilaan motivaatiota?

Deci ja Ryan (2000) toteavat, että ihmisen menestyksekkään toiminnan ja sisäisen motivaation taustalla on kolmen psykologisen tarpeen täyttyminen: tunne osaamisesta, yhteys toisiin ihmisiin ja autonomia. Näiden kolmen tarpeen täyttymisellä on myös suora yhteys ihmisen hyvinvointiin. Ulkoisen motivaation ajama toiminta puolestaan vaikuttaa negatiivisesti ihmisen mielenterveyteen, sinnikkyYTEEN ja suoritustasoon. (Deci & Ryan 2000, 252–254.)

Mielestäni opettajien tulee antaa oppilaille mahdollisuus valintojen tekemiseen oppimisessa, mikä vahvistaa oppilaan osallisuutta ja autonomiaa. Opettajan on esimerkiksi helppo tarjota kaksi erilaista tapaa tehdä sama tehtävä. Mitä paremmin koulu onnistuu yhteisöllisyyden tunteen vahvistamisessa, sitä vahvemman koulumotivaation he luovat oppilaille. Käytännön toimia tässä ovat ryhmäytyminen, turvallisemman emotionaalisen ilmapiirin luominen, moninaisuuden edistäminen ja rakenteiden luominen positiiviselle vuorovaikutukselle koko yhteisössä. Opettajien tulee tarjota jokaiselle oppilaalle sopivan tasoisia tehtäviä, jolloin

kaikki kokevat tehtävää tehdessä minäpystyvyyttä. Käytännössä tämä tarkoittaa opetuksen eriyttämistä.

2.4 Positiivisen psykologian kritiikki

Positiivinen psykologia on kohdannut myös paljon kritiikkiä. Uutta tieteenalaa on myös kyseenalaistettu. Sodan, nälänhätän, ilmastonmuutos, epidemiat, ihmisten hyvinvointi ja köyhyys aiheuttavat suuria ongelmia eri puolilla maailmaa. Sulkeeko positiivinen psykologia silmänsä näiltä hädiltä? Onko positiivinen psykologia vain länsimaisten itsekeskeisten ja hyvinvoivien ihmisten ajattelua? (Ojanen 2021.)

Ojasen (2021) mukaan positiivista psykologiaa on kritisoitu myös liiasta positiivisuudesta ja siitä, ettei se kunnioita aiempaa tutkittua psykologiaa eikä se tarjoa mitään uutta. Lisäksi kritiikissä on tuotu esille, että tuloksia yleistetään liikaa ja tutkimuksen soveltaminen on turhan aikaista. Mielestäni kritiikki osoittaa sen, että teoria on saavuttanut sen verran merkittävän aseman psykologian kentällä, että sitä on alettu tutkia monesta eri näkökulmasta ja sen heikkouksia on pystytty tuomaan esille. Toki kritiikissä tuodut asiat on hyvä ottaa huomioon teorian jalostamisessa.

Ryff (2022) kritisoi, että positiivista psykologiaa ei ole rakennettu vankan tieteen varaan. Hänen mielestään esimerkiksi tutkimuksissa on käytetty huonosti rakennettuja hyvinvointimittareita ja homogeenisiä henkilöitä. Hän tarkoittaa sitä, että jos tutkimuksessa käytetään korkeakoulutettuja valkoisia henkilöitä, jättää positiivinen psykologia sosioekonomisen aseman, kulttuurin ja etnisyyden huomioimatta. Tutkimuksen tuloksissa havainnot olivat liioiteltuja – tutkimuksen mittarit eivät olleet toimivia. Näihin liittyy hänen mielestään kaupallistaminen ja liikevoittoa tavoitteleva toiminta. Hän nostaa esille taloudellisen hyödyn tavoittelun sekä laadun ja eettisen valvonnan. (Ryff 2022, 1–5.)

Ryff (2022) tuo esille myös sen, kuinka jokaisen elämään kuuluu positiivisia ja negatiivisia puolia. Hänen mielestään positiivinen ajattelu ei ole aina vastalääke negatiivisille asioille. Positiivisen psykologian tulisi huomioida, että psykologiset prosessit eivät ole luonnostaan positiivisia tai negatiivisia, mutta ne voivat olla kumpaa tahansa riippuen tilanteesta. Hän kuitenkin toteaa, että tunteilla ja hyvinvoinnilla on merkitystä terveyteen ja biologisiin riskeihin. Niillä ihmisillä, jotka odottavat hyvää tapahtuvan, on parempi hyvinvointi ja terveys

sekä laadukkaammat sosiaaliset siteet, mikä johtuu osittain siitä, kuinka he selviävät vastoinkäymisistä. (Ryff 2022, 1–5.)

Positiivinen psykologia on saanut osakseen epäilyjä uutena tieteenalana. Kyseenalaistaminen ja ihmettely kuuluvat ihmisluonteeseen. Näiden epäilyjen avulla voimme kehittää, tutkia ja pohtia, kuinka saamme luotettavan tieteellisen tutkimuksen kautta varmuutta heille, jotka pohtivat teorioiden toimivuutta.

2.5 Positiivinen pedagogiikka

Positiivinen pedagogiikka perustuu positiiviseen psykologiaan. Positiivista pedagogiikkaa on kutsuttu myös vahvuuskasvatukseksi. Lapsi nähdään aktiivisena osallistuvana toimijana, jolla on omat vahvuudet ja hänen myönteisiä tunnekokemuksiansa kannatellaan. (Trogen 2020, 26.) Positiivinen pedagogiikka antaa meille keinoja tunnistaa meissä jokaisessa olevat mahdollisuudet. Se antaa opettajille työkaluja tunnistaa oppilaissa arvokkaita ja hyviä piirteitä. Opettajan ja oppilaan vuorovaikutussuhteella on merkitystä. On todettu, että hyvä suhde lisää oppilaan sitoutumista kouluun ja parantaa myös vertaissuhteita. Opettajan tulisi luoda lämmin ja hyvä yhteys oppilaaseen. (Vuorinen, Erikivi & Uusitalo-Malmivaara 2019, 45.)

Positiivisessa pedagogiikassa keskitytään siihen, mitä oppilas jo osaa ja mitä hyvää hänessä on. Yrityksenä on löytää kehuja pienimmistäkin asioista suhteessa oppilaan taitotasoon: sanoa vahvuuksia ja onnistumisia ääneen ja luoda hyvää ja kannustavaa oppimisilmapiiriä. Tällainen opettaminen lisää oppilaan itseluottamusta ja itsetuntoa ja sitä kautta lisää hyvinvointia, koulumotivaatiota ja tukee sosiaalisia taitoja. Matilaisen (2023, 209) mukaan se, mitä vahvistat, lisääntyy. Jos keskitymme negatiivisiin asioihin, negatiot vahvistuvat. Jos sen sijaan huomaamme onnistumiset, kauniit sanat ja teot, oppilas saa vahvistusta positiivisuuteen. Oikeanlaisen käytöksen vahvistaminen voi olla mitä tahansa oppilaan hyvän huomaamista, esimerkiksi positiivisen tilanteen sanoittamista, peukalon nostamista ylös, hyväksyvää ja ystävällistä ilmettä, iloisia eleitä, palkintoja ja palkitsemista.

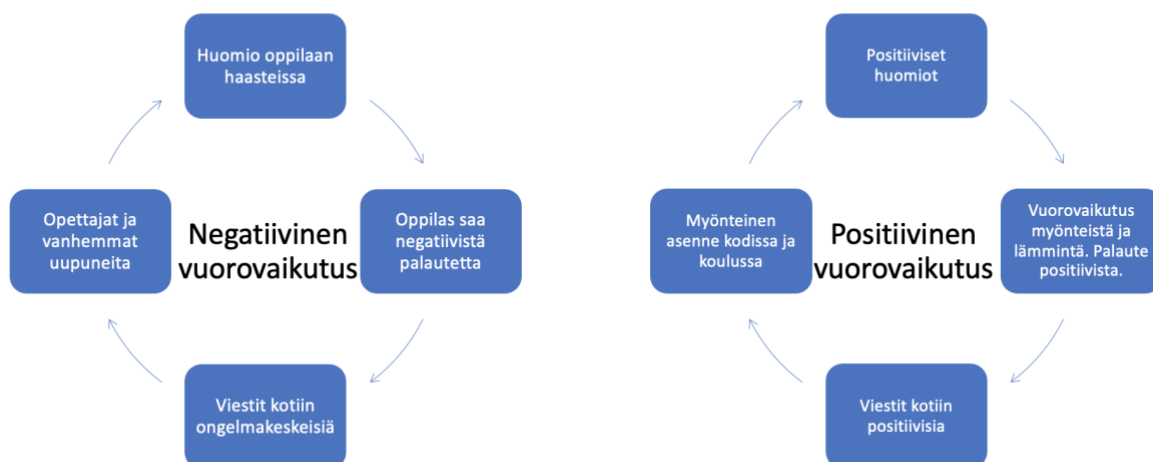
Erja Sandberg (2022) tuo esille, kuinka helposti kuitenkin negatiivinen kehä lähtee pyörimään haastavan lapsen kohdalla. Lapsen taitotaso ei vastaa aikuisen antamia vaatimuksia, lapsi reagoi tähän käyttäytymällä huonosti, mistä aikuinen voi helposti provosoitua ja tilanne on

valmis. Mitä olisi tapahtunut, jos aikuinen olisi ollut ymmärtäväinen alkutilanteessa? Olisiko negatiivisen kehän saanut purettua? Sandberg oli väitöstutkimuksessaan huomannut, että tukea tarvitsevat oppilaat olivat olleet negatiivisuuden kehässä useita vuosia. He olisivat tarvinneet aikuisia, jotka olisivat huomanneet heidän tarvitsevan enemmän tukea. Tällöin he olisivat oppineet tarvittavia taitoja sekä kohdanneet ihmisiä, jotka olisivat kääntäneet suuntaa myönteiselle kehälle. Kannustamalla ja positiivisella ohjaavalla palautteella voimme tukea lapsia ja nuoria. Tällöin heistä kasvaa vahvempia ja onnistumisia taskussaan kantavia nuoria. (Sandberg 2022, 61–65.)

Leskisenojan (2023, 224) mukaan kouluilla kasvuympäristöinä on todella merkittävä tilaisuus vaikuttaa oppilaiden henkiseen hyvinvointiin. Hyvinvoivasta lapsesta kasvaa mahdollisesti hyvinvoiva aikuinen, kun taas huonovointisuus voi jatkua aikuisuuteen. Panostaminen hyvinvointiteemoihin koulussa ja yleisesti ottaen lapsuudessa tuo positiivisia vaikutuksia nuoruuteen ja tulevaisuuteen.

Matilaisen (2023) mukaan Wilma-järjestelmä on erinomainen positiivisen vahvistamisen keino, sillä positiivisilla merkinnöillä voidaan luoda hyvän kierrettä. Oppilaan toimiessa opettajan antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti tai oppilaan käyttäessä vahvuuksiaan koulussa on positiivinen huomio hyvä dokumentoida. Pienehkö vaiva opettajalta voi saada aikaan isoa oppilaan perheessä. Vanhemmat näkevät merkinnän, mikä usein luo hyvää kotonakin. Jos päivän aikana on sattunut negatiivistakin, positiivinen asia tasoittaa negatiivisen asian vaikutusta. Parhaimmillaan vanhemmat voivat vahvistaa lapsen onnistumisia. Oppilaan saaman hyvän palautteen merkitystä voidaan vertailla negatiivisen palautteen merkityksestä kuvio 2. mukaan. Kuviossa 2. on esillä kaksi erilaista vuorovaikutuksen kehää. Negatiivinen vuorovaikutus lisää negatiivista ilmapiiriä, kun taas positiivinen vuorovaikutus lisää myönteisyyttä niin koulussa kuin kotonakin. (Matilainen 2023, 216–217.)

Vuorovaikutuksen erilaiset kehät

Kuvio 2. Vuorovaikutuksen erilaiset kehät (Maria Matilaisen, 2023 kuviota mukailleen)

Oppilas tarvitsee aikuisen, joka sanoittaa ja mahdollisesti kirjallisestikin vahvistaa hänen onnistumisensa hetket. Onnistumiset ovat tärkeitä ihan meille jokaiselle. Vielä tärkeämpiä ne ovat niille, joilla on haasteita erilaisissa asioissa. Kun opettaja vahvistaa vielä omalla tavallaan oppilaan tähtihetken, se jää oppilaan mieleen ja motivoi saamaan niitä lisää. (Sandberg 2021, 64.) Kaisa Vuorinen (2023) puhuu puolestaan mikrohetkistä, niistä pienistä hetkistä, jolloin lapsen vahvuudet ja onnistumiset tulee huomata.

Anne-Mari Kuusimäki (2023) kirjoittaa siitä, kuinka ihmisen perustarve on kuulua yhteen muiden ihmisten kanssa. Opettajalla on tässä merkityksellinen tehtävä luoda hyvä tunneyhteys oppilaisiin. Positiivinen ilmapiiri luokassa motivoi oppilasta yrittämään parhaansa luokassa. Arvostava kohtaaminen, mikrohetkien huomaaminen ja myönteisen kehän ylläpitäminen ovat opettajan tärkeimpiä tehtäviä. Yksi osa työtä on vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö. Hyvä kasvatuskumppanuus on tutkitusti hieno pohja synnyttämään oppilaan opiskelumotivaatiota ja sitoutumista koulutyöhön. Digitaaliset menetelmät ovat osa tätä aikakautta ja siten myös työkalu vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Kuusimäen tekemän tutkimuksen mukaan vanhemmat toivovat enemmän positiivista palautetta lapsistaan. Alakoulussa olevien lasten vanhemmat saivat kannustavaa palautetta vähemmän kuin yläkoulussa olevien lasten vanhemmat. (Kuusimäki 2023, 279–284.)

Tämä Kuusimäen tekemä väitöstutkimus tukee minun graduni aihetta. Positiivista palautetta tarvitaan enemmän alakoulussa. Positiivinen ja kannustava palaute lisää oppilaiden hyvinvointia, mutta uskallan väittää, että se lisää mahdollisesti myös opettajan hyvinvointia ja työssä jaksamista. On mielekkäämpää kiinnittää huomio ympäristössään hyviin kuin negatiivisiin asioihin, eikä tämä tarkoita kuitenkaan tosiasioiden pois sulkemista, vaan sitä, kuinka niihin suhtautuu.

Kuusimäen, Uusitalo-Malmivaaran & Kirrin (2019) tekemän tutkimuksen mukaan kaikista uskomuksista poiketen digitaalisiin viestimiin, jotka parantavat opettajien ja vanhempien kasvatuskumppanuutta, oltiin yleisesti ottaen hyvin tyytyväisiä. Tutkimusten mukaan vanhempien näkemys oli kuitenkin se, että he kokivat saavansa lapsistaan vähemmän positiivista ja rohkaisevaa palautetta kuin opettajat uskoivat antaneensa. Toisaalta tutkimuksessa kävi ilmi, että opettajat tunsivat enemmän sekaannuksia digiviestinnässä, varsinkin kaupungissa työskentelevät opettajat. Maaseudulla vanhemmat ja opettajat kokivat digitaalisen viestinnän hyväksi yhteistyövälineeksi. (Kuusimäki, Uusitalo-Malmivaara & Kirri 2019.)

Positiivinen pedagogiikka on vallannut käytännön kenttää eikä tarvitse kysyä miksi. Kannustaminen ja myönteinen oppimisympäristö edistävät oppilaiden oppimista ja lisäävät luokassa hyvinvointia. Positiivinen pedagogiikka keskittyy oppilaan vahvuuksiin ja tuo ne esille.

2.6 Positiivisen pedagogiikan interventiot

Kuvailen tässä luvussa positiivisen pedagogiikan interventioita, koska tutkimuksessani oli mukana positiivisen palautteen interventio-osuus. Useat koulut ja varhaiskasvatusyksiköt toteuttavat positiivista pedagogiikkaa, koska sen on huomattu lisäävän lasten hyvinvointia ja mielenterveyttä. Kiinnittämällä huomiota onnistumisiin, vahvuuksiin ja suhtautumalla myönteisesti lapseen voidaan tukea häntä hänen elinympäristössään.

Seligmanin, Ernstin, Gillhamin, Reivichin & Linkinsin (2009) mukaan hyvinvointia tulisi opettaa koulussa kolmen eri syyn perusteella: 1) se on masennuksen vastalääke, 2) se lisää tyytyväisyyttä elämään ja 3) se vahvistaa oppimista ja luovaa ajattelua. Koulut toimisivat heidän mukaansa erinomaisena paikkana hyvinvointihankkeille ja interventioille, koska lapset

ja nuoret viettävät suuren osan valveillaoloajastaan koulussa. Erilaiset hyvinvointiohjelmat edistävät taitoja ja vahvuuksia, joita vanhemmat arvostavat. Ohjelmat parantavat oppilaiden hyvinvointia ja käyttäytymistä sekä vahvistavat kouluun sitoutumista ja koulussa menestymistä. (Seligman, Ernst, Gillham, Reivich & Links 2009, 295.)

Ganderin, Proyer & Ruch (2016) tutkimuksen mukaan kaikki positiivisen psykologian interventiot lisäsivät onnellisuutta ja useimmat jopa lievensivät masennusoireita. Intervention hyödyt olivat merkittävimpiä yksilöille, joiden hyvinvointi ei ollut huonoa tai hyvää, vaan jotain siltä väliltä. (Gander, Proyer & Ruch, 2016, 1.)

Tehokkain vaikutus saataisiin aikaiseksi, jos koko koulu sitoutuisi yhdessä kehittämään toimintaansa positiivisin menetelmin yhtä aikaa. Intervention tavoitteena olisi oppilaiden hyvinvointi ja hyvinvointitaitojen kehittäminen. Tällöin koulu voisi ottaa myös huoltajat mukaan toimintaan, koska interventio tapahtuisi myös luokkahuoneen ulkopuolella. (Leskisenoja 2023, 228.)

Positiivisen pedagogiikan interventiot on koettu yleisesti hyväksi. Ne antavat opettajille uusia työkaluja työhön, ja opettajien kiinnostus niitä kohtaan on suurta. Hyvän huomaaminen oppilaissa lisää opettajallekin hyvää.

3 Tutkimuksen toteuttaminen

Tässä luvussa kerron, mitkä ovat tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset. Esittelen tutkimusmenetelmät, kuinka aineisto on kerätty, ketkä tutkimukseeni ovat osallistuneet ja kuinka aineisto on analysoitu.

3.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksessa tarkoituksena on kokeilla positiivisen pedagogiikan menetelmää luokassa (interventio) ja selvittää intervention hyötyjä opettajan näkökulmasta.

Minun tavoitteeni tutkimukselle oli, että opettajat ottaisivat omaan käytännön työhönsä pysyviksi toimintatavoikseen hyväksi todetut positiivisen pedagogiikan keinot. Lisäksi tavoitteena on, että koti ja koulu yhdessä vahvistaisivat oppilaan hyvinvointia. Opettajat huomaisivat tämän kahden viikon aikana, että positiivinen palaute on merkityksellistä oppilaalle ja jatkaisivat menetelmän käyttöä omassa työssään tulevaisuudessakin.

Tutkimuskysymyksinä ovat:

1. Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on opettajan näkökulmasta?
  - 1.1 Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilaalle?
  - 1.2 Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on koko luokkaan?
  - 1.3 Millaisia vaikutuksia interventiolla on oppilas–opettajasuhteessa?
  - 1.4 Millaisia hyötyjä opettajat kokivat saavansa interventiosta omaan työhönsä?

2. Millaiset asiat heikentävät opettajia antamasta positiivista palautetta oppilaalle?

3.2 Tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni menetelmät, kuinka tutkimus toteutettiin ja miten tutkimus eteni. Tutkimukseni toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimukseeni kuului toiminnallinen osuus, joten lisäksi tutkimus oli toimintatutkimus. Täten voidaan sanoa, että tutkimukseni oli laadullinen toimintatutkimus. Näistä menetelmistä on tarkempi kuvaus alaluvuissa.

Laadullisen tutkimuksen perusajatuksena on ymmärtää ympäröivää maailmaa, ja siksi laadullista tutkimusta on myös kutsuttu nimellä ymmärtävä tutkimus. (Jouni Tuomi & Anneli Sarajärvi 2018, 33–35.) Tässä tutkimuksessa pyrimme ymmärtämään, mitä vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilaalle, koko luokalle, oppilas-opettajasuhteelle ja omaan työhön opettajien mielestä ja millaiset asiat opettajan mielestä heikentävät positiivisen palautteen antamista.

Aineistonkeruumenetelmäksi valitsin opettajien haastattelut ja luokissa tehtävän toimintatutkimuksen eli intervention, joka oli tarkalleen ottaen oppilaalle annettavan positiivisen palautteen interventio. Päädyin tähän valintaan, koska halusin saada selville, mitä opettajat ajattelevat oppilaille annettavasta positiivisesta palautteesta ja miten he kokevat positiivisen palautteen interventiojakson. Uskovatko he interventiojakson olleen hyödyllinen oppilaille tai uusi mahdollinen työmenetelmä itselle? Haastattelut mahdollistivat tämän tiedon selville saamisen parhaiten.

Anu Puusa & Pauli Juuti (2020) kirjoittavatkin, että laadullisen tutkimuksen ajatuksena on saada esille, kuinka henkilöt itse kokevat asiat, joiden maailmassa ihmiset ovat (Puusa & Juuti 2020, 9). Tässä minun tutkimuksessani haluna oli selvittää, miten opettajat kokivat positiivisen palautteen vaikutukset oppilaisiin heidän omassa työssään kouluissa ja luokkahuoneissa.

3.2.1 Haastattelu

Sirkka Hirsjärven, Sirkka Remes & Paula Sajavaaran (2016, 204–207) mukaan haastattelu on ainutkertainen tiedonkeruumenetelmä. Tutkittavan kanssa ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutussuhteessa. Haastattelun vahvuus on joustavuus. Haastattelussa voidaan edetä

haastateltavaa myötäillen, voidaan tehdä lisäkysymyksiä ja antaa haastateltavan selventää asioita. Haastatteluissa on tärkeää, että haastattelija osaa tulkita haastateltavan vastauksia.

Toki haastatteluissa on omat haasteensa. Niiden järjestäminen voi olla työlästä sekä suunnittelun että toteutuksen osalta. Haastattelut tuovat mukanaan myös mahdollisuuden useille virhelähteille. Jotkut haastateltavat saattavat esimerkiksi jännittää tai pelätä haastattelutilannetta eivätkä pysty tilanteessa luontaiseen tai rehelliseen vuorovaikutukseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 205–206.) Mielestäni onkin tärkeää pyrkiä luomaan haastattelutilanteeseen mahdollisimman luottamuksellinen ja toisaalta rento ilmapiiri. Tässä haastattelijalla ja haastattelupaikalla on suuri merkitys.

Valitsin tutkimukseni haastattelutyypiksi puolistrukturoidun teemahaastattelun, joka on välimuoto lomakehaastatteluille ja avoimille haastatteluille. Haastattelujeni teemat olivat määriteltyjä, mutta kysymysten muotoilu ja järjestys eivät olleet kiveen hakattuja. Teemahaastattelut ovat erittäin tyypillisiä kasvatustieteellisissä ja yleisesti ottaen laadullisissa tutkimuksissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 208.)

Sirkka Hirsjärven & Helena Hurmeen (2011) mukaan vaikka haastatteluun osallistuisi pienehkö määrä ihmisiä, se ei tarkoita, että aineistoa ei olisi riittävästi. Jos henkilöitä on haastateltu useamman kerran tai haastateltavan ja haastattelijan välillä on ollut syvempi dialogi, on aineistosta voinut syntyä runsaampi ja monisävyisempi. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 135.) Minun aineistossani on tapahtunut juuri näin. Mukana oli kuusi opettajaa, ja jokaista tutkimukseen osallistuvaa henkilöä haastateltiin tutkimuksen aikana kaksi kertaa – kerran ennen interventiota ja kerran intervention jälkeen. Osa haastatteluista oli hyvinkin syvällisiä keskusteluja, joista saatiin rikasta aineistoa.

3.2.2 Toimintatutkimus

Haastattelun lisäksi tutkimukseni sisältää toimintatutkimusta. Tutkimuksessani opettajat osallistuivat kahden viikon pituiseen interventiojaksoon, jolloin he antoivat oppilaalle mahdollisimman paljon positiivista palautetta. Tässä tutkimuksessa ajatuksena oli antaa positiivista palautetta ensisijaisesti välittömästi oppilaalle suullisesti.

Toimintatutkimus on teorian ja käytännön vuoropuhelua. Hannu Heikkisen, Mervi Kaukon & Petri Salon (2023) mukaan toimintatutkimus on menetelmä, josta on etua käytännön kentälle. Toimintatutkimuksen idea on muuttaa käytäntöjä dynaamisesti parempaan suuntaan. Tutkimus tuottaa tuoretta tietoa näistä toimintatavoista. Toimintatutkimuksessa tavoitteena on muuttaa aktiivisesti rutiineja ja mahdollisesti muuttaa suuntaa. (Heikkinen, Kauko, Salo 2023, 17.) Tutkimuksen tarkoituksena on kokeilla positiivisen pedagogiikan menetelmää luokassa (interventio) ja selvittää intervention hyötyjä opettajan näkökulmasta.

Minun oma tavoitteeni toimintatutkimukselle oli, että opettajat ottaisivat omaan käytännön työhönsä pysyviksi toimintatavoikseen hyviksi todetut positiivisen pedagogiikan keinot. Lisäksi tavoitteena oli, että koti ja koulu yhdessä vahvistaisivat oppilaan hyvinvointia. Opettajat huomasivat tämän kahden viikon aikana, että positiivinen palaute on merkityksellistä oppilaalle ja jatkaisivat menetelmän käyttöä omassa työssään tulevaisuudessakin.

Stephen Kemmis (2010) kirjoittaa, että toimintatutkimus muuttaa ihmisen omaa ymmärrystä itsetutkiskeluprosessin kautta ja sitä myöten oman toimintansa suuntaa. Toimintatutkimus edistää teoriaa, ja mikä tärkeintä, muokkaa ja vaikuttaa tutkimukseen osallistuvan henkilön toimintaan tulevaisuudessa. Hänen mukaansa toimintatutkimuksella voimme tehdä yksinkertaisesti maailmasta paremman paikan, elää ja olla yhteisössä muiden kanssa, koska toimintatutkimus auttaa meitä elämään viisaampaa elämää. (Kemmis 2010, 417–419.)

Toimintatutkimus on saanut kansainvälisestikin tunnustusta, vaikka sen määritelmä etsiikin vielä muotoaan. Loppujen lopuksi määritelmä on hyvin laaja. Yksi määritelmä on, että toimintatutkimus on yhteisöä itseään refleктоiva tutkimuksen muoto. Tutkimukseen sitoutuvat osallistujat sitoutuvat pohdiskelemaan tai parantamaan omia kasvatuksellisia käytäntöjään ja haluavat ymmärtää käytäntöjä ja tilanteita. Osallistujat voivat olla opettajia, opiskelijoita, vanhempia, työtovereita tai muita yhteisön jäseniä, joilla on yhteinen motivaatio käsitellä yhteistä asiaa. (Altrichter, Kemmis, McTaggart & Zuber-Skerritt 2002, 125–126.)

Altrichter ym. (2002, 127) mukaan toimintatutkimus on innovaatio, jota on tarjottu kouluille. Toimintatutkimus innovaationa edustaa tutkimuksen aluksi ”uutta vierasta”, joka kohtaa koulujärjestelmän tai luokkahuoneen. ”Uusi vieras” on omaksuttava aktiivisessa prosessissa,

jossa mahdollisesti puretaan vanhoja määritelmiä ja malleja. Näin vähitellen kehittyy uusi näkemys toimintakulttuurista. Toimintatutkimus kehittyy yhä edelleen.

Toimintatutkimuksessa on neljä eri vaihetta tai hetkeä: 1) suunnittelu, 2) toiminta 3) tarkkailu ja 4) reflektointi. Toimintatutkimus on luonteeltaan osallistava, ja siksi on tärkeää, ettei sitä määritellä turhan kapeaksi, vaan annetaan sen pysyä avoimena jatkuvalla pohdinnalla. (Altrichter ym. 2002, 130.)

3.3 Aineiston kerääminen ja tutkimukseen osallistujat

Tässä luvussa kerron, kuinka aineisto kerättiin laadullisessa toimintatutkimuksessa ja mitä eri vaiheita tutkimus sisälsi.

Tutkimukseeni kuului kolme selkeää erillistä vaihetta: alkuhaastattelu, interventio ja loppuhaastattelu. Tutkimus aloitettiin sillä, että haastattelin yksilöllisesti kuutta vapaaehtoisesti mukaan lähtevää opettajaa. Tutkimukseeni kuului kahden viikon ajan kestävä interventio, jonka tarkoituksena oli keskittyä antamaan positiivista palautetta oppilaille luokissa. Opettajien oli pyrittävä näkemään oppilaiden onnistumisia ja hyviä hetkiä luokassa ja antaa siitä välittömästi palautetta. Positiivista palautetta oli ensisijaisesti ajatuksena antaa suullisena oppilaalle ja opettajalla olevien mahdollisuuksien mukaan myös digitaalisesti Wilma-järjestelmän kautta oppilaan huoltajille. Intervention jälkeen tehtiin loppuhaastattelu opettajille.

Aineisto kerättiin tutkimuksessa teemahaastattelemalla kuutta opettajaa. He kaikki työskentelevät peruskoulussa alakoulussa erilaisissa luokissa. Neljä toimii luokanopettajana, yksi erityisluokanopettajana ja yksi valmistavan luokan opettajana. Opettajilla on käytössään digitaalinen Wilma-työkalu, jonka avulla he ovat tottuneet laittamaan esimerkiksi Wilma-merkintöjä oppilaiden poissaoloista, myöhästymisistä ja kotiläksyjen unohduksista.

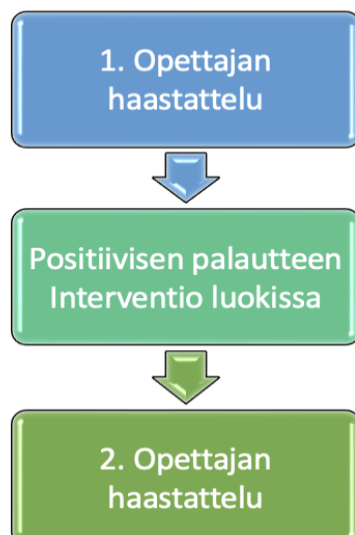
Tutkimuksen aikana opettajia kannustettiin käyttämään positiivisen palautteen vahvistamiseen digitaalista Wilma-järjestelmää. Ajatuksena oli merkitä oppilaan positiivisia onnistumisia heidän huoltajilleenkin näkyville. Kotona perhe voisi tällöin vahvistaa lapsen haluttua käytöstä tai onnistumista. Viisi opettajaa olikin innokkaasti osallistunut tähän hyvän vahvistamiseen laittamalla positiiviset Wilma-merkinnät näkyviin huoltajille. Yksi

tutkittavista ei halunnut lähteä tähän positiivisen palautteen vahvistamiseen mukaan Wilma-menetelmällä.

Positiiviset Wilma-merkinnät vaihtelivat paljon luokittain ja päivittäin luokan koon mukaan. Parhaimmillaan yksi opettaja oli laittanut yhdessä päivässä 62 positiivista Wilma-merkintää luokkansa oppilaille. Jokaisessa viidessä luokassa oli myös päiviä, jolloin kukaan oppilaista ei ollut saanut yhtään positiivista Wilma-merkintää. Yhteensä Wilma-merkintöjä kertyi 669 kappaletta kahden viikon interventiojakson ajalta yhteensä viidestä luokasta. Näissä viidessä luokassa oppilaita on yhteensä 89. Tämä tarkoittaa, että keskimäärin jokainen oppilas sai yli 7 positiivista Wilma-merkintää jakson ajalta.

Laadullisen tutkimuksen aineisto perustuu opettajien haastatteluihin. Tutkimuksessa haastateltiin opettajia kahdessa eri vaiheessa ennen interventiota ja sen jälkeen. Tutkimus toteutettiin ala-asteella eri luokka-asteilla. (kts. kuvio 3.)

Kuvio 3. Tutkimuksen toteutus

Kuvio 3. Tutkimuksen toteutus

Ensimmäiset opettajien haastattelut kestivät neljästä ja puolesta minuutista aina melkein kahdeksaan minuuttiin. Niissä selvitin opettajien taustakysymyksiä, heidän kokemuksiansa ja tunteuksia positiivisesta pedagogista ja tämän hetken luokkatilanteesta. Tämän jälkeen luokissa toteutettiin kahden viikon mittainen positiivisen palautteen jakso. Uusi haastattelu

toteutettiin mahdollisimman pian jakson loputtua. Intervention jälkeiset opettajien haastattelut kestivät kahdeksasta ja puolesta minuutista aina yli 18 minuuttiin. Niissä perehdyttiin interventioviikkojen kokemuksiin, huomioihin ja tunteisiin.

3.4 Tutkimuksen kulku

Pyysin tutkimukseen mukaan vapaaehtoisia peruskoulun opettajia, jotka olivat valmiita kokeilemaan uutta menetelmää luokassaan kahden viikon ajan. Lisäksi opettajien oli sitouduttava osallistumaan kahteen erilliseen haastatteluun. Sainkin opettajia melko helposti mukaan kertomalla tulevasta tutkimuksesta. Monelle aihe tuntui olevan mielenkiintoinen.

Tutustuin ja perehdyin taustateoriaan. Tein haastatteluihin kysymyspohjat. Ennen haastatteluja testasin haastattelurunkoa etukäteen opiskelukaverillani ja tein siihen tarvittavat muutokset. Ensimmäisenä haastattelin opettajat ennen positiivisen palautteen interventiojaksoa. Kysyin heidän kokemuksestansa opettajana, luokasta ja aiemmista positiivisen pedagogiikan koulutuksista ja kokemuksista. (Liite 4) Ajatuksena oli kuitenkin, että opettajat kertoisivat itse asioista enkä ohjailisi heitä liian tiukalla haastattelurungolla. Nauhoitin kaikki haastattelut kahdella eri laitteella varmuuden vuoksi, jos jostain syystä toinen laite ei toimisikaan.

Tämän jälkeen huoltajille lähetettiin viesti, jossa kerrottiin tulevasta positiivisen palautteen interventiojaksosta. (Liite 3.) Viesti lähetettiin yhteensä 187 henkilölle, joissa oli huoltajia, opettajia ja mahdollisia luokan avustajia. Tutkimuksessa mukana oleviin luokkiin tehtiin kahden viikon interventiojakso tammi–helmikuussa vuonna 2024, jolloin opettajat kiinnittivät huomionsa luokassa onnistumisiin ja kaikkeen hyvään oppilaissa. Opettajat yrittivät välttää turhaa negatiivista palautetta. Ohjeena oli, että opettajat voivat kirjata myös Wilmaan positiiviset huomionsa, jolloin oppilaan huoltajatkin saavat nähdä onnistumiset. Opettajat kiinnittivät erityistä huomiota oppilaiden onnistumisiin ja antoivat positiivista palautetta niistä kahden viikon ajan. Opettajat pyrkivät kiinnittämään huomion ja keskittymisen oppilaiden onnistumisiin ja mikrohetkiin. (Liite 6.)

Interventiojakson lopuksi haastattelin opettajat uudelleen uusilla haastattelukysymyksillä. (Liite 5.) Tässä kohtaa keskityin opettajien kokemuksiin ja näkemyksiin menneestä

positiivisen palautteen interventiojaksosta. Mitä huomioita opettajat olivat tehneet oppilaista, luokasta, mahdollisesti huoltajista tai itsestään intervention aikana?

Keräsin yhteen luokkien positiivisten palautteiden määrän intervention ajalta. Laskin jokaisen kuuden luokan Wilmasta positiivisten merkintöjen määrän intervention aikana. Ajatuksena oli, että mitä suurempi positiivisten merkintöjen määrä olisi, lisäisi se oppilaiden hyvinvointia ja opettaja pystyisi huomaamaan paremmin eroja oppilaiden olemuksessa. Tuoko positiivinen palaute oppilaalle myönteisiä vaikutuksia elämän eri osa-alueilla?

Haastatteluiden jälkeen tehtiin litterointi eli kirjoitettiin haastattelut sanasta sanaan tiedostoon. Litteroitua tekstiä kertyi yhteensä 44 sivua, fontilla Times New Roman 12, rivivälillä 1,5, A4-koossa. Litteroinnin suoritti ulkopuolinen toimija. Lähdin etsimään näistä litteroinneista laadullisen tutkimuksen sisällönanalyysimenetelmän avulla yhteneväisiä merkityksiä ja tekijöitä. Kävin aineistoa läpi huolella ja luokittelin ja teemoittelin aineistoa, minkä jälkeen tein niistä ylä- ja alakäsitteet sekä tein johtopäätöksiä näistä.

3.5 Aineiston analyysi

Laadullinen sisällönanalyysi oli tämän tutkimuksen aineiston analyysimenetelmä. Laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmistä sisällönanalyysi on yksi yleisimpiä, ja se soveltuu hyvin erilaisten laadullisten tutkimusten analyysimenetelmäksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 103.)

Jorma Kanasen (2017) mukaan aineistokeruun jälkeen saadaan vastaukset tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin, koska kerätty aineisto pitää ne sisällänsä. Riippuen millainen aineisto on, se käydään läpi sille sopivalla analysointimenetelmällä. (Kananen 2017, 69.) Minun aineistoni oli laadullinen tutkimus, joten se analysoidaan laadullisin menetelmin ja tarkemmin ottaen sisällönanalyysillä aineistolähtöisellä analyysillä eli tutkin mitä kiinnostavaa aineistosta löytyy.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston analyysin tarkoituksena on selkeyttää ja tiivistää aineistoa. Ensinnäkin tulee päättää, mikä on aineistossa kiinnostavaa, erottaa ja merkitä kiinnostavat asiat, jättää kaikki muu ylimääräinen huomioimatta. On mietittävä, harkittava ja valittava tarkkaan, mitä alkaa aineistosta tutkia. Tämän jälkeen alkaa aineiston luokittelu, teemoittelu tai tyypittely. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 104–107.)

Aineistoa voi lähestyä erilaisista näkökulmista. Omassa tutkimuksessani olen edennyt tätä lähestymistapaa käyttäen: Tutkimusentekijä lähtee tulkitsemaan aineistoa. Hän lukee aineistoa useaan kertaan, järjestää aineiston ja selventää aineistoa poistamalla sieltä epäolennaiset tutkimuksen ulkopuolelle jäävät asiat. Tämän jälkeen päästään varsinaiseen analyysiin eli luokittelemaan, yhdistämään, tiivistämään ja tulkitsemaan aineistoa. Kun analyysivaihe on tehty, siirrytään synteesivaiheeseen eli yritetään luoda tutkimusilmiöstä kokonaiskuva ja tulkita sitä uudesta näkökulmasta. Tavoitteena on ymmärtää ilmiötä laajasti ja saavuttaa teoriapohjainen tulkinta, johon aineisto sijoittuu. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 137–145.)

Aineiston analyysillä on siis kaksi vaihetta, jotka ovat analyysi ja synteesi. Analyysissa aineisto pilkotaan osiin, ja synteesissä palataan takaisin kokonaisuuteen. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 144.) Tämän tutkimuksen tutkimusanalyysivaiheessa huomattiin, että tutkimukseen tarvitaan yksi tutkimuskysymys lisää. Luettaessa aineistoa huomattiin, että opettajat tuovat esiin asioita, jotka estävät positiivisen palautteen antamisen oppilaalle. Niinpä tutkimukseen oli hyödyllistä lisätä tämä tutkimuskysymys. Seuraavaksi käydään läpi, mitä tutkimustuloksia olen omassa analyysissa löytänyt.

4 Tutkimuksen tulokset

Tämän gradututkielman tavoitteena oli saada tietoa opettajien antaman positiivisen palautteen voimasta peruskoulussa. Aineisto on kerätty haastattelemalla eteläsuomalaisen peruskoulun opettajia heidän tekemänsä positiivisen palautteen interventiojakson päätteeksi. He ovat parhaita kokemusasiantuntijoita, koska ovat kokeilleet positiivisen palautteen menetelmää luokassa kahden viikon ajan.

Seuraavaksi esittelen tutkimuksen tulokset. Ne on jaettu neljään pääteemaan opettajien vastauksien perusteella ja mahdollisesti pienempiin alaluokkiin.

4.1 Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilaalle opettajien mielestä?

Opettajien mielestä positiivisella palautteella oli oppilaille hyvin erilaisia positiivisia vaikutuksia. Yleisimmät vaikutukset olivat kuitenkin yhteydessä käyttäytymiseen, itsetuntoon ja motivaatioon. Lisäksi esille tuli yksittäisiä vastauksia sosiaalisten taitojen vahvistumisesta ja sitoutumisesta kouluun. Eräs opettaja tiivistä, miten tärkeä merkitys opettajan antamilla positiivisilla palautteilla on oppilaille. Opettaja ohjaa oppilaan näkemään itsessään sen olemassa olevan hyvän.

”Tavallaan taas kerran sen huomaaminen, että minä omilla teoillani voin auttaa sitä oppilasta löytämään niitä hyviä juttuja. Voin auttaa löytämään niitä hyviä juttuja, koska turhasta niitä ei voi laittaa.” (X6)

4.1.1 Positiivisen palautteen vaikutus oppilaiden käyttäytymiseen ja sosiaalisiin taitoihin

Haastateltavat kertoivat positiivisen palautteen vaikuttaneen erilaisten oppilaiden käyttäytymiseen eri tavoin. Esimerkiksi hiljaiset aktivoituivat ja yliaktiiviset pysähtyivät palautteen äärelle. Lisäksi positiivisen palautteen vaikutus oli joidenkin oppilaiden kohdalla pitkäaikaisempi: Oppilaan kotona oli keskusteltu hyvästä merkinnästä, ja hän halusi saada uudelleen samanlaisen merkinnän. Yksi opettaja mainitsi myös huomaavansa oppilaissa hyvää sosiaalista käytöstä.

”...varsinkin nää hiljaisemmat oppilaat, jos heitä kävi kannustamassa ja antoi positiivista palautetta, niin kyllä alkoivat reippaammin tekemään tehtäviä sillä hetkellä.” (X3)

”...kaveritaitoa tai rohkeutta, kun joku vaikka kysyy kaverin puolesta, että voiko se tehdä tätä ja tätä, jos tietää että kaverilla on vähän vaikeaa joissain asioissa.” (X6)

”Käytökseen liittyi tosi paljon sitä, että kaikki toivoivat saavansa sitä huomiota ja tulla huomatuksi. Varsinkin positiivisessa merkityksessä. Sitten, kun tunnilla vaikka antaa sitä palautetta siitä, että on hyvä työrauha, niin se vaan paranee siitä entisestään.” (X4)

”Seuraavana päivänä oppilas sanoi, että sain siitä merkinnän ja mä aion et tänään menee yhtä hyvin.” (X2)

Yksi opettaja kertoi haastatteluissa siitä, että erilaiset oppijat tarvitsevat positiivista palautetta eri verran ja eri tavalla.

”Oppilaskohtaisesti tosi eri lailla. Osa kaipaa ihan niistä pienimmistäkin asioista, niin niistä, ei tarvitse olla isokaan juttu. Kirja oikealta sivulta auki, oikeeseen aikaan, tehtävät hienosti tehty, keskittyy hyvin. Mutta tosi vaihtelevasti. Ne jotka sitä periaatteessa kaipaa sitä enemmän, niin niille sitä pienemmistä asioista ja herkemmin. Ne jotka saa muutenkin paljon positiivista palautetta, niin heillä ehkä sitten pyrkii vahvistamaan positiivista kuvaa. Kun taas toisille yrittää taas luoda sitä pienilläkin asioilla.” (X5)

Tässä tulee yhdenvertaisuus-teema esille. Jokaiselle annetaan positiivista palautetta sen verran, kun hän sitä tarvitsee.

4.1.2 Positiivisen palautteen vaikutus oppilaiden itsetuntoon

Opettajat toivat esille haastatteluissa positiivisen kannustamisen vaikuttaneen oppilaiden itsetuntoon. Osa haastateltavista kuitenkin huomautti, että positiivisen palautteen interventio kesti vain kaksi viikkoa. Osa puolestaan koki, että vaikutuksia oli heti nähtävissä.

Haastateltavat käyttivät vastauksissaan useampaa eri termiä, esimerkiksi minäkäsitys, itsetunto ja itseluottamus. Valitsin yläkäsitteeksi näille kaikille itsetunnon.

”No ainakin kielen oppimisessa mä uskon siihen, että ihan pelkästään sen, että tietää vastanneensa oikein. Et saa sellaisen vahvistuksen. Mut sit itsetuntoo nostaa ja uskallusta, yrittämistä ja jaksamista parantaa, koska kielen oppiminen on aika raskas prosessi.” (X1)

”On, tuli kyllä sellaista ylpeyttä. Osa osasi iloita siitä, missä on onnistunut.” (X2)

”Kyllähän se vaikuttaa lasten itsetuntoon ihan itsestään. Sitten, kun ne usko ja luottaa omiin taitoihin ja vahvuuksiinsa ja osaavat käyttää sitä paremmin. Se näkyy varmasti käyttäytymisessä ja oppimisessa.” (X3)

Positiivinen palaute nosti lapsilla rohkeutta yrittää ja sitä kautta lisäsi itseluottamusta, joka puolestaan vaikuttaa oppilaan itsetuntoon positiivisesti.

4.1.3 Positiivisen palaute vaikutus oppilaan motivaatioon ja sitoutumiseen

Opettajat kuvasivat vastauksissaan kahdenlaista motivaation kasvua. Joillakin oppilailla positiivinen palaute vahvisti motivaatiota oppia tai tehdä tehtäviä. Joillakin oppilailla motivaation vahvistuminen liittyi puolestaan hyvään käyttäytymiseen, joka oli kytköksissä esimerkiksi sääntöjen noudattamiseen. Opettajan antama positiivinen huomio tunnin alussa sitoutti oppilasta tekemään opettajan antaman ohjeen mukaan.

”...oppimisessa ja käyttäytymisessä tuli näitä, varsinkin yksittäisiä, tahtotilanteita. Ei isossa joukossa jatkuvaa, mutta yksittäisiä hetkiä, kun oltiin sitä dialogia käyty siinä.” (X6)

”Toiset ovat tottuneet siihen positiiviseen palautteeseen ja toisista huomas sen, et se myös sitoutti heitä siihen tuntityöskentelyyn. Kun sai heti alkuun pienen positiivisen palautteen tai kommentin, niin se asennekin jotenkin napsahti.” (X5)

”Iso motivaatio toimia. Eli ne, ketkä ei usein toimi ohjeiden ja sääntöjen mukaan, niin he saa kuulla siitä usein. Silloin se kokonaisuus sille positiiviselle vaan jää pienemmäksi ja silloin he tarttis just sitä positiivista vielä tuplasti enemmän. Usein ne, jotka käyttäytyy tai toimii sääntöjen vasten, niin mä oon yrittänyt heidän kanssa luoda kaikista parhaimman yhteyden ja kehua heitä kaikista eniten. Silloin se on aina näyttänyt niin, että sitten ne lapset alkaa toimia kuten itse haluaa, opettaja pyytää. Sillä on iso merkitys. Ei pysty vähentämään yhtään.” (X4)

Yhden oppilaan hyvän toiminnan vahvistaminen eli positiivisen asian sanoittaminen ääneen voi luokassa saada aikaiseksi sen, että muutkin oppilaat alkavat tavoitella positiivista palautetta ja alkavat toimia opettajan toiveen mukaan. Sillä on iso ero, huomaako opettaja oppilaan luokassa negatiivisesta vai positiivisesta käytöksestä. Kumpaa käytöstä tai toimintaa opettaja haluaa vahvistaa?

4.2 Millaisia hyötyjä ja haasteita opettajat itse kokivat saavansa positiivisen palautteen antamisesta?

Kaikki opettajat vastasivat positiivisen interventiojakson päätteeksi olleensa tyytyväisiä, että olivat lähteneet mukaan tutkimukseen. Opettajat kokivat interventiojakson tärkeäksi ja hyödylliseksi, koska nyt oli hyvä syy keskittyä luokassa positiiviseen ja onnistumisiin.

”Tuntui helpolta ja tärkeältä. Mun mielestä se hyödyttää ihan hirveesti oppilaita, että kertoo heidän onnistumisistaan ja antaa heille sitä palautetta. Jotta he tietävät mihin suuntaan esim. korjata sitä käytöstä tai toimintaa niin positiiviseen päin.” (X4)

”Se oli tosi tärkeä ja hyvä.” (X3)

”Onhan se aina kiva pysähtyä, ... Välillä sitten se menee aaltomaisesti, unohtuu ja jää sinne jalkoihin.” (X6)

”Ainakin kiinnittää huomiota siihen asiaan mistä puhutaan. Jotenkin se huomiointi siinä, että vaikka se tulee luonnostaan siinä se positiivisen palautteen antaminen, niin nyt sitä jotenkin itse enemmän mieltii pään sisällä. Mikä merkitys tällä voi olla ja muuta. Ei oo vaan sanahelinää vaan siinä on syvempikin tarkoitus. Joka välillä saattaa unohtuakin siinä, vaikka antaa positiivista palautetta... kyl mä koin, että tällaisista on aina hyötyä.” (X5)

”Hyvältä. Ja erittäin hyödylliseltä ja se oli tosi tärkeeks työväliseksi tullu jo aikaisempina vuosina. Mutta nyt se oli hyvä, et se oli interventiojakson aikana muistutus, että tätä pitää hyödyntää.” (X4)

”Itseasiassa oikein positiivisena. Piti vähän enemmän mieltää just sitä, mitä ja mistä antaa palautetta.” (X6)

”Mä koin sen hyödyn, et huomais niitä oppilaiden onnistumisia paremmin. Plus, kun ne kirjoittaa sinne Wilmaankin, niin ne on sitten muistissa. Koska mulla on tällainen homepää niin se auttaa mua itteenikin konkreettisesti, vaikka kun ne arvioinnit tehdään käyttäytymisen osalta.” (X1)

Viimeksi mainitussa kommentissa nousee esille mielenkiintoinen seikka. Kun opettaja vahvistaa positiivisen onnistumisen digitaalisesti kotiin, niin opettajalle jää siitä itsellekin muistijälki, jota hän voi käyttää hyödyksi arvioinneissa. Melkein kaikista opettajista oli helppoa löytää oppilaiden onnistumisia ja positiivisia puolia.

”Kyllä kaikista aina jotain löytyy. Ei oo sellaista, kenestä ei löytyis mitään positiivista. Ne on joko niitä hetkiä tai piirteitä.” (X5)

”Yleensä mä löydän kaikista. Mä en koe, että on lasta, jossa ei ole mitään hyvää.”
(X4)

Yksi opettaja toi kuitenkin esille ihmisten välisen kemian.

”Se riippuu tosi paljon oppilaasta. Kuitenkin ihmisillä on eri kemiat, niin se vaikuttaa tosi paljon. Joillekin on paljon helpompi löytää niitä positiivisia palautteita ja toisille vaikeampaa.” (X3)

Yksi opettaja vastasi, että mielellään antaisi kaikille oppilaille positiivista palautetta enemmänkin, mikäli sille olisi mietitty aika päivään.

”Ajattelenkin sitä juuri niin, että mielellään antaisi enemmänkin. Tai aina ajattelen, että voisi antaa enemmän ja enemmän.” (X6)

Opettajat kokivat kaikin puolin positiivisen interventiojakson hyväksi. Se lisäsi opettajien omaa hyvinvointia, koska kiinnittämällä huomion hyviin asioihin, opettajien tunne omassa työssä onnistumisesta vahvistui.

4.2.1 Positiivisen palautteen hyödyt vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön

Opettajat antoivat oppilaille intervention ajan positiivista suullista palautetta ja yrittivät vahvistaa näitä onnistumisia digitaalisin keinoin lähettämällä Wilma-viestejä vanhemmille. Muutama opettaja kertoi haastattelussa huoltajien olevan melko hiljaisia yhteydenpidossa kouluun päin.

”...kyllä oppilaat näytti niistäkin tosi iloisilta suurin osa. Nyt se, et millä tavalla nää positiiviset merkinnät menee kotiin, niin siitä me oikein tiedetä. Et vanhemmat ei laita meille mitään viestiä juuri koskaan. Meillä on aika hiljaiset vanhemmat, niin ei saada sitä tietää. Me ollaan joskus aikaisemmin laitettu viestiä siitä, et muistattehan puhua lapsien kanssa kaikista Wilma-merkinnöistä. Myös niistä positiivista, et se on lapsille tosi tärkeää.” (X3)

Muutama opettaja puolestaan kertoi saaneensa huoltajilta viestiä hänen laittamastaan positiivisesta palautteesta.

”Yks huoltaja laittoi viestiä, että oli kiva huomata, että yks tunti oli sujunut hyvin. Oli ollut niin paljon haasteita yhdessä oppiaineessa. Sieltä oli tullut, että: ’Jes, nyt jotain hyvää, kun ollaan niin tahkottu tuolla.’” (X2)

”Kyllä jotkut on sanonut, että onpa kiva, että tulee merkintöjä... ovat olleet tosi tyytyväisiä, että tulee ja ylpeitä omista lapsista. Varsinkin silloin, kun se lapsi itsekin on ylpeä.” (X6)

”Tapasin yhden oppilaan vanhemman tässä tän intervention aikana, hän myös kehui, että on ollut tosi kiva saada sitä palautetta. Et kyl mä aioin tätä kans jatkaa.” (X1)

Kaksi opettajaa puhui Wilma-merkintöjen hyvänä puolena sen, että positiivisesta palautteesta tulee läpinäkyvämpää oppilaan kotiin.

”...Se suullinen palaute, se tulee kuin apteekin hyllyltä. Se ei sinänsä muuttunut mihinkään, mut kun sitä laajensi niin, et siitä tulee läpinäkyvämpää myös vanhemmille. Se on toinen hyöty myös siinä, et nekin tietää vähän et, miten koulussa on mennyt.” (X1)

”On ihan kiva kirjata niille huoltajillekin sitä osaamista ja onnistumisia.” (X2)

Yksi opettaja vastasi, että voisi laittaa Wilma-merkintöjä enemmänkin, sillä se ei ole niin hankalaa. Kolme opettajaa otti vielä kantaa siihen, että positiivisen palautteen viestiminen huoltajille oli tärkeää. Yksi opettaja koki, ettei hänen mielestään ole liikaa vaadittu laittaa positiivisia merkintöjä, kun ottaa huomioon sen tuoman hyödyn lapselle ja hänen perheelleen.

”Mun mielestä se ei vaadi hirveesti loppupeleissä opettajalta ja sillä voi olla tosi iso merkitys perheelle ja erityisesti sille oppilaalle.” (X1)

”Oli kyllä joo. Vois enemmän niitä Wilma-merkintöjä laittaa, sen mä huomasin.” (X2)

”...vaikka oon ihan kiitettävästi laittanut niitä merkintöjä aina. Välillä sitten se menee aaltomaisesti, unohtuu ja jää sinne jalkoihin. Niin on se hyvä aina miettiä, että on tää aika näppärää.” (X6)

Yksi opettajista oli saanut positiivisen palautteen interventiojakson aikana kuitenkin kolmelta vanhemmalta avoimempia viestejä, mitä aiemmin. Hän koki positiivisella palautteella olevan yhteyttä vanhempien avoimuuteen.

”Mä itseasiassa mietin, että tän jakson aikana, ihan tän kahden viikon aikana on tullut kolmelta huoltajalta viestiä, että heidän kotonaan on jotain sillä lapsella erityistä tapahtunut. Tai he on kertonut tietoa lapsesta, mitä koskaan aiemmin. Periaatteessa myös huoltajalta, että ne on uskaltanut kertoa asioita, mitä ei oo aiemmin kertonut opettajalle. Tääkin voi liittyä siihen, et on laitettu tosi paljon sellaista kollektiivista palautetta hyvin menneistä tunneista ja onnistumisista ja

aktiivisuudesta täällä... Niin sitten on selkeesti huomannut, et ne huoltajat on uskaltanut kertoa myös huonoja asioita oppilaasta. Jos huoltajan näkökulmasta mieltii, niin haluan minä kertoa minun omasta lapsesta huonoja asioita opettajalle, jos opettajan näkemys tai opetustyyli on kovin negatiivinen tai huonoihin asioihin puuttuvaa. Eli mä koen, jos mä olisin huoltaja, että mun lapsen opettaja arvostaa sitä lasta ja näkee siinä hyviä puolia, niin mä voisin uskaltaa kertoa myös jotain huonoa siitä. Mut jos mulla tulee siltä opettajalta, jos oisin huoltaja vain negatiivisia merkintöjä kotiin: 'toimii väärin' tai 'ei tee jotain oikein'. Niin ei mun tee mieli kertoa sille opettajalle lisää huonoa siitä mun lapsesta. Eli mun mielestä tää näkyy." (X4)

Tämä opettaja omassa kommentissaan kertoo siitä, että vanhempien arvostus opettajaa kohtaan tulee siitä, että he kokevat opettajan arvostavan heidän lastaan. Tällöin ihmisten välillä muodostuu luottamus, mikä lisää avoimuutta. Tämä on äärimmäisen tärkeää opettajan ja vanhempien välisessä kasvatuskumppanuudessa.

4.2.2 Positiivisen palautteen hyödyt omaan työhyvinvointiin ja jaksamiseen

Opettajat kertoivat positiivisen palautteen antamisen vaikuttaneen omaan työhyvinvointiin positiivisesti. Hyvän sanoittaminen suullisesti ja kirjallisesti piristi mieltä ja sai aikaan positiivisuuden kierteen.

"...mitä enemmän antaa sitä positiivista palautetta, niin kyl se vaikuttaa itseensäkin. Mut se, että pystyy antamaan positiivista palautetta, niin vaatii se, että itselläkin on hyvä olla. Ne kävelee käsi kädessä nää asiat." (X3)

"...kyl mä koin, et se lisäs myös sitä omaa positiivisuutta tässä parin viikon aikana." (X5)

"...kun laittaa positiivisia merkintöjä, niin sit haluaa laittaa taas uudestaan. Siitä tulee itsellekin hyvä fiilis siitä, että saa jakaa hyvää palautetta. Itsehän he ovat sen palautteen ansainneet, mä vaan laitan sitä merkinnöiksi tai sanoiksi." (X6)

"...nyt kun taas sitten alkaa kirkastumaan noi aamut ja päivät niin alkaa oma mielikin parantua ja on helpompi antaa sitä positiivista palautetta." (X5)

"Jotenkin itsellekin on jäänyt positiivisempi mieli, kun on keskittynyt enemmän niihin positiivisiin asioihin." (X5)

Vastauksista tuli kuitenkin esille se, että positiivisen palautteen antaminen ei välttämättä aina onnistu, vaikka sitä haluaisi jakaa. Hyvinvoivan opettajan on helpompi jakaa positiivista

palautetta. Hyvinvointiin voivat vaikuttaa työkuormituksen lisäksi myös muut elämän osa-alueet, kuten vuodenaikoihin liittyvät muutokset.

4.2.3 Opettajien kokemat haasteet positiivisen palautteen antamisessa

Osa opettajista toi haastatteluissa esille myös haasteita, miksi positiivista palautetta oli haastavaa antaa oppilaille tai vahvistaa oppilaalle annettua positiivista palautetta digitaalisin menetelmin vanhemmille. Esimerkiksi yksi opettaja kertoi, ettei hän laittanut yhtään positiivista Wilma-merkintää intervention aikana vanhemmille tiedoksi, koska hän koki sen liian työläänä perustyönsä lisäksi. Hän antoi kyllä oppilaille positiivista palautetta suullisesti. Osa opettajista miettikin, milloin olisi hyvä hetki kirjoittaa huoltajille viestit, jotta vielä itsekin muistaisi asian.

”Välillä se oli vähän vaikeaa keksii tai ei oikeastaan keksiä vaan muistaa, että mitä kaikkea siinä päivän aikana oli tapahtunut. Mä yritin jossain vaiheessa tehdä sitä myös välituntisin. Heti sen tunnin jälkeen, et täs oli nyt joku hyvä juttu, kirjoitin heti sen palautteen sinne Wilmaan, ettei se unohdu.” (X1)

Ylipäättään haasteet saattoivat liittyä opettajan omaan jaksamiseen ja hyvinvointiin, työn kuormitukseen, ajankäytön hallintaan tai oppilaiden käytökseen ja jaksaminen.

”Joka tunnin jälkeen mä en niitä todellakaan voi laittaa, kun on 30 oppilasta ja yks on pois ja pitää laittaa niille läksyjä tai muuta, niin kyl sitten tsemppas siihen.” (X6)

”Aina vois laittaa enemmän positiivista tietoo eteenpäin, ... ja jättää jotain muuta työtä vähemmälle, et kerkee laittaa niitä merkintöjä.” (X3)

”...se on tärkeätä sanoa siinä hetkessä, että oppilas yhdistää sen just siihen asiaan. Eikä silleen, että tunti sitten teit hienosti.” (X1)

”Työläs, koska miten minä sen halusin tehdä, et kirjoitetaan auki se mikä oli hyvää. Ei vaan se geneerinen ”onnistumisia” tai kotiläksy tehtynä.” (X1)

”...kuinka paljon se oikeasti ottaa aikaa siitä päivästä tai mistä se aika on sitten pois, jos se ei ole työpäivän jälkeen.” (X6)

Tästä näkee sen, että opettajien työ on hektistä. Missä kohtaa oppituntia tai päivää opettajilla olisi aikaa viestiä positiivisista onnistumista kotiin päin? Onko tunnilla kuitenkin tärkeämpää keskittyä oppilaiden opettamiseen ja kohtaamiseen?

”...et välillä tuntuu, jos itelläkään ei ole, vaikka hyvä hetki, et ärsyttää kaikki tai muuta tämmöistä, niin se positiivisuus katoa itsestäkin. Se, et pystyy yrittää antaa ja mitä enemmän sitä antaa, sen enemmän oppii. Siit tulee enemmän käytäntö, se muistutti siitä. Hei, nyt tän asian kanssa voi tsempata enemmän.” (X3)

”...varsinkin väsyneenä voi olla vähän vaikea huomata. Tai vaikka huomaisi ne positiiviset puolet, niin ei osaa sanottaa niitä oppilaille.” (X5)

Tässä opettajat mainitsevat siitä, kuinka paljon positiivisen palautteen antaminen riippuu opettajan omasta mielentilasta. Mikäli opettajalla on hyvä tunne, se vaikuttaa positiivisesti oppilaisiin. Yksi opettaja sanoo vielä, että jos positiivisen palautteen antaminen tulee käytännöksi, se on helpompaa.

”... ja nyt taas, kun on joululomalta tultu, niin meillä pystyy paljon paremmin antamaan positiivista palautetta, koska on niin paljon positiivisia onnistumisen kokemuksia. Ja jaksaa keskittyä ja jaksetaan olla, vähemmän riitoja.” (X2)

”... se vähän menee kausittain, että aina elokuussa loman jälkeen menee tosi hyvin ja voi antaa todella paljon positiivista palautetta. Mutta esimerkiksi ennen joulua, kun oppilaat ovat niin väsyneitä, kuormittuneita, on jatkuvia ”tulipaloja”, niin silloin on vähemmän positiivista palautetta, koska silloin on aika, menee selvittelyihin. Kuka löi ketä? ja mitä? Miten käyttäytytään selvittelyssä ynnä muuta.” (X2)

Yllä olevista sitaateista käy puolestaan ilmi, että oppilaiden oma huonovointisuus ja jaksaminen voivat olla esteenä positiiviselle palautteelle.

4.3 Millaisia vaikutuksia positiivisen palautteen antamisella on koko luokalle?

Tämän tutkimuksen perusteella opettajat kokivat positiivisella palautteella olevan vaikutuksia koko luokkaan niin, että se paransi työrauhaa, yhteistyö luokan sisällä parantui, luokassa on ollut positiivista motivaatiota ja oppilaat alkoivat toivoa positiivista palautetta.

”Esimerkiksi se, että oppilaat alkoi itse haluamaan niitä. Jos mä sanoin, että nyt voi saada, kannattaa toimia.” (X6)

”Oppilaat haluaa auttaa seuraavaa oppilasta, että saa sen palautteen. Kyl se on vyörynyt koko meidän luokan yli tämmöinen positiivisen pedagogiikan aalto, mikä vaikuttaa ihan kaikkiin oppilaisiin. Erityisesti niihin, ketkä tarvitsevat sitä erityistä tukea.” (X4)

”He saattoivat kysyä, että saanko mä nyt tältä tunnilta? Et kun se on siinä arkipuheessa, niin se tulee heille myös siihen arkifilikseen. Et se varmasti tuntuu hyvältä.” (X6)

”Kyl me yleisesti sanotaan luokassa aina välillä, et nyt on tosi hyvä työrauha ja huomautetaan oppilaita siitä.” (X3)

”Käytän jonkun verran, että koko luokka saa sen saman merkinnän. Hyvä esimerkki, jonka laitoin on, että koko luokan keskittyminen oli parantunut ja laitoin kaikille sen.” (X6)

”Et, oli vaikka tuntityöskentely aktiivista. Sit kun mä huomaisin, että kaikilla oli, niin myös sitä yhteen hiileen puhaltamista.” (X6)

”Miten hienoa, että he pystyivät toimimaan ilman, että me annettiin minkäänlaisia ohjeita. Koska he halusivat sitä kehua. Sit tulee se kehu. Sit se seuraavana päivänä sama juttu toistuu, et taas he saa sitä kehua siitä, kuinka hienosti he on tullut, vaikka suoraan omalle paikalle.” (X4)

Opettajat antavat positiivista palautetta hyvin monin eri tavoin. Niin kuin sitaateista käy ilmi, välillä se on täysin sanatonta. Haastatteluiden mukaan opettaja voi antaa oppilaalle suoraa positiivista palautetta ja hyväksyntää suullisesti, katseella, ilmeellä, eleillä kuten peukun näyttämällä tai tuulettamalla, omalla toiminnallaan ja digitaalisen järjestelmän kautta yksilöllisesti tai koko luokalle. Kaikille tutkimuksessa mukana olleille opettajille positiivisen palautteen antaminen on luonnollista ja helppoa.

4.4 Millaisia vaikutuksia positiivisella palautteella on oppilas–opettajasuhteelle opettajien mielestä?

Tämän tutkimuksen perusteella opettajat kokivat oppilaan luottamuksen opettajaan lisääntyvän ja oppilas–opettajasuhteen vahvistuvan.

”Koska olen ensin heitä kehunut, niin sen jälkeen he ovat pystyneet tuomaan niitä omia epäonnistumisia esille. On lähdetty pohtimaan, että miten niitä voi viedä eteenpäin. Eli se tuttu ja turvallinen ja varmuus siitä, että lapsi kokee, että minä pidän häntä hyvänä ja hyväksyn hänet ja huomaan positiivisia puolia. Silloin hän

on uskaltanut tuoda niitä epäonnistumisia tietoon. Se on tosi tärkeä homma!”
(X4)

”Jos oppilaasta tuntuu, että mä onnistuin, niin hän uskaltaa kysyä: Saanko mä merkinnän tästä?” (X6)

Opettajat tuovat vastauksissaan esille luottamuksen ja vuorovaikutussuhteen paranemista. Tämä oli muun muassa näkynyt siten, että oppilaat olivat kertoneet avoimemmin ja rehellisemmin omista asioistaan, joista eivät olleet koskaan aiemmin puhuneet. Positiivinen palaute vahvistaa oppilaissa hyväksytyksi tulemisen tunnetta, mikä vahvistaa oppilaan luottamusta opettajaan kohtaan ja siten hänen ja opettajan välistä vuorovaikutussuhdetta. Jokainen oppilas kaipaa luotettavaa aikuista kouluympäristöönsä, koska koulussa vietetään niin suuri osa arjesta. Oppilaalla on rohkeutta ja luottamusta kysyä itselleen positiivista Wilma-merkintää. Tämä kertoo avoimesta vuorovaikutussuhteesta opettajan ja oppilaan välillä.

”Kun oppilaat ovat saaneet sitä positiivista palautetta niin paljon, et niistä on tullut niin rohkeita, et ne uskaltaa haastaa minua.” (X1)

Yhdestä vastauksesta käy ilmi, että lisääntynyt luottamus voi kääntyä opettajalle myös haastavaksi tilanteeksi, kun oppilas uskaltautuu kokeilemaan rajoja. On tärkeää, että opettaja ei riko oppilaan luottamusta vaikeassakaan tilanteessa. Opettajan täytyy löytää vuorovaikutuksellinen keino säilyttää tilanteessa luottamus koulun sääntöjen puitteissa.

5 Pohdinta

Tässä luvussa pohdin tutkimuksen tuloksia, johtopäätöksiä, tutkimuksen etiikkaa, tutkimuksen luotettavuutta ja mahdollisia jatkotutkimusaiheita. Millainen yhteys positiivisen psykologian teoreettisella viitekehyksellä on tutkimuksen tuloksiin?

5.1 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

Tutkimustulokset kerättiin opettajien kokemuksista positiivisen palautteen interventiojaksolta. Tutkimuksen tavoitteena oli, että opettajat ottaisivat omaan käytännön työhönsä pysyviksi toimintatavoikseen hyviksi todetut positiivisen pedagogiikan keinot. Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tarvittaisiin pidempi ja intensiivisempi interventioaika. Opettajat tarvitsisivat enemmän tukea, ohjausta ja koulutusta positiivisen palautteen antamiselle. Opettajat hyötyisivät positiivisen psykologian ja pedagogiikan koulutuksesta ennen interventiojaksoa.

Suullisen positiivisen palautteen antamisen kaikki opettajat kokivat helpoksi, mutta myönteisten Wilma-merkintöjen tekemisen osa koki työläänä ja yksi opettajista ei osallistunut siihen lainkaan. Toisaalta osa opettajista koki sen myös helpoksi. Olisikin hyvä saada esihenkilöltä tukea siihen, miten ajoittaa merkintöjen laittaminen opettajan työaikana. Yhdyn tutkija Eliisa Leskisenojan (2023) mielipiteeseen, että tehokkain vaikutus saataisiin sillä, että koko kouluyhteisö sitoutuisi positiivisen pedagogiikan interventiomenetelmään. Tämä puolestaan liittyy yhteisön kukoistukseen, joka on PERMAH-teoriasta tuttu käsite.

Positiivisen palautteen antama voima on aiheena ajankohtainen, koska positiivinen pedagogiikka on vallannut opetusalan kenttää. Opetusalalla tarvitaan uusia työkaluja ja menetelmiä oppilaiden hyvinvoinnin ja opiskelun tukemiseksi. Tutkimusaihe on tämän päivän kouluarkeen sopiva ja antoi merkityksellistä tietoa opettajien kokemuksista. Interventiojakson päätyttyä kaikki tutkimukseen osallistuneet opettajat kokivat positiivisen palautteen antamisen kokemuksen myönteisenä ja pitivät hyvänä, että olivat lähteneet mukaan tutkimukseen.

Johtopäätöksenä voidaan sanoa, että kun opettaja kiinnittää huomiota oppilaiden onnistumiseen ja kertoo siitä heille, se tuo esiin lisää oppilaissa olevaa hyvää. Oppilas tuntee opettajalta saadun positiivisen palautteen kautta tulleen nähdyksi, kuulluksi ja hyväksytyksi, mikä puolestaan vahvistaa oppilaan positiivista kokemusta itsestään ja lisää

yhteenkuuluvuuden tunnetta kouluun ja koulun yhteisöön. Matilainen (2023, 209) puhuu positiivisen vahvistamisesta, joka on positiivisen pedagogiikan peruselementtejä. Keskitytään onnistumiseen ja hyvän huomaamiseen arjessa. Ei-toivottu käytös jätetään huomioimatta.

PERMAH-hyvinvointiteoria tukee tutkimukseni tulosta positiivisen vahvistamisen hyödyistä. Seligmanin ym. (2009) mukaan myönteiset tunteet, sitoutuminen, ihmissuhteet, merkityksellisyys, saavutettavuus ja terveys ovat merkkejä yksilön ja yhteisön kukoistuksesta eli hyvinvoinnista. Tästä voidaan tutkimustuloksistani mainita esimerkkinä tilanne, jossa opettaja huomasi oppilaassa itsetunnon ja merkityksellisyyden tunteen vahvistumista positiivisen palautteen kautta. Tämä näkyi opettajan ja oppilaan vuorovaikutussuhteessa positiivisesti. Oppilas kokee myönteisiä tunteita opettajasta, koska opettaja näkee hänessä hyvää. Lisäksi tämä voi sitouttaa oppilasta kouluun, koska siellä syntyy positiivisia tunteita. Tämä kaikki puolestaan voi vaikuttaa oppilaan hyvinvointiin positiivisesti, koska mahdollisesti oppilaan mieliala kohenee ja hän voi paremmin.

Yksi tutkimustulos oli, että osa oppilaista alkoi aktiivisesti tavoitella eli kysellä positiivisia palautteita opettajalta interventiojakson aikana. Tämä tutkimustulos yhdistyy Deci & Ryanin (2002) motivaatioteorian kanssa. Ulkoinen motivaatio muuttui mahdollisesti sisäiseksi motivaatioksi tavoitella positiivisia asioita ja kehuja. Ehkä oppilaat huomasivat positiivisen palautteen tuntuvan hyvältä, jolloin oppilaat tunsivat sisäistä halua saada positiivista palautetta lisää.

Mikäli opettaja viestii positiivisen palautteen huoltajille, voi se mahdollisesti kotikeskusteluiden kautta vahvistaa oppilaan itsetuntoa tai lisätä oppilaassa toivottua käytöstä. Matilaisen (2023, 264) mukaan hyvän yhteistyön elementtejä vanhempien kanssa ovat luottamus, molemminpuolinen kunnioittaminen ja tasavertaisuus. Opettajan on oltava itse aloitteentekijä ja viestiä vanhempien kanssa henkilökohtaisesti. Positiivisten palautteiden antaminen olisi opettajalle hyvä keino rakentaa luottamuksellista suhdetta vanhempiin. Tämä tutkimustulos oli mielestäni yksi merkittävimmistä interventiojakson jälkeen esille tulleista hyödyistä.

Tämän tutkimustuloksen mukaan opettaja itsekin hyötyi positiivisen palautteen antamisesta, koska se lisäsi opettajan omaa hyvinvointia. Siinä toteutuu yksi positiivisen kasvatuksen

tavoitteista eli opettajan kukoistaminen. Kun opettaja voi hyvin, hän jaksaa tehdä työtänsä paremmin ja tämä taas heijastuu suoraan oppilaisiin.

Kuitenkin hyvän huomaaminen ja siitä viestiminen voi heikentyä erinäisten asioiden seurauksena. Tutkimustuloksena oli, että opettajan kokemaa työkuormaa, työn hektisyys, oma jaksaminen, opettajan oma mieliala ja oppilaiden haasteet voivat olla esteenä positiivisen palautteen antamiselle. Yksi huoli, jonka opettajat toivat esille, oli se, millä ajalla he laittaisivat positiivisia merkintöjä muistiin. Tähän tarvittaisiin esihenkilön tukea sekä suunnitelmallista yhteiskehittämistä ja ohjeistusta.

Kuusimäen (2023, 280) mukaan opettajan tärkein hyvinvoinnin tehtävä on luoda tunneyhteys oppilaan kanssa. Tutkimukseni tulos osoitti, että hyvä palaute lisäsi avoimuutta ja luottamusta opettajan ja oppilaan välillä. Tämä toteutui myös opettajan ja huoltajan välillä – hyvä palaute loi hyvän pohjan luottamukselliselle kasvatuskumppanuussuhteelle.

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä ohjaavat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Niissä korostetaan luottamuksen rakentamista, tasapuolisuutta ja molemminpuolista kunnioitusta suhteen rakennusaineena. Jos opettaja on laittanut viestejä vain tiedotuksellisista ja negatiivisista asioista koulusta, on tämä luonut huonon pohjan kasvatuskumppanuudelle. Huoltajat ovat voineet pitää digitaalista Wilma-järjestelmää lapsensa rikosrekisterinä. Olisiko aika vaihtaa näkökulmaa ja nähdä Wilma myös positiivisten viestien välittäjänä?

Tutkimustuloksissani nousi esille, että opettajat voisivat puolestaan ajatella digitaalista kirjaamista omaa työtä helpottavana työkaluna. Kun esimerkiksi mietitään oppilaalle annettavia käytösarviointeja, opettajan olisi helppoa katsoa, miten oppilaan kevätlukukausi on sujunut. Kuinka monta positiivista huomiota oppilas onkaan saanut? Yksi haastateltu opettaja toi tämän näkökulman esille. Mielestäni koulut voisivat ohjata opettajia järjestelmällisesti monipuolisempaan Wilma-viestintään.

Tutkimukseni tulokset ovat samansuuntaisia positiivista psykologiaa koskevien aiempien interventiotutkimusten kanssa. Gander, Proyer & Ruchin (2016) tutkimuksen mukaan positiivisen psykologian interventiot lisäsivät onnellisuutta ja useimmat lievensivät masennusoireita. On kuitenkin hyvä todeta, että pro gradu -tasoisessa tutkimuksessani kysymyksessä oli vain kuuden opettajan tuottama aineisto, joten tuloksia ei voida yleistää

kovin suuressa mittakaavassa, mutta ne ovat suuntaa antavia. Tutkimustulosteni mukaisesti kaikki opettajat kokivat kuitenkin oppilaille antamallaan positiivisella palautteella olevan merkitystä usealla eri tavalla ja useaan eri henkilöön eli kaiken kaikkiaan interventiojakso lisäsi hyvinvointia kouluympäristössä.

Leskisenoja (2024) tuoreessa kirjassaan kehottaa kouluja tukemaan oppilaiden positiivista kasvua määrätietoisesti ja pitkäkestoisesti yksinäisten hajanaisten kokeilujen sijaan.

Positiivisen pedagogiikan syvälliseen istuttamiseen koulun arkeen on osallistuttava jokaisen koulun aikuisen. Siinä tarvitaan lisäksi esimerkillistä henkilöä, joka rohkeasti ja tavoitteellisesti lähtee viemään lasten ja nuorten hyvinvointiteemaa eteenpäin luokassaan ja tukee koulun muiden opettajien ja henkilökunnan kehitystä samaan suuntaan. (Leskisenoja 2024, 9–12.)

5.2 Tutkimusetiikka

Tässä luvussa pohdin laadullisen tutkimukseni eettisyyttä. Tutkimusetiikka pitää sisällään sen, että tutkimus suoritetaan rehellisesti, vastuullisesti ja laadullisesti.

Tutkimusetiikan ohjeita noudattamalla varmistetaan tutkimuksen osapuolten oikeuksien toteutuminen, eettisyys tiedonhankinnassa ja tutkijan rooli neutraalina tiedon etsijänä.

Tutkijoiden tulee olla läpinäkyviä ja rehellisiä koko tutkimusprosessin ajan. Tällä varmistetaan, että tutkimus on uskottava ja myös toistettavissa. (Puusa & Juuti 2020, 175.)

Tutkijan on tehtävä koko tutkimusprosessin ajan eettisiä valintoja aiheen valinnasta aina tulosten esiin tuomiseen asti. Olen tutustunut tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeisiin (tenk.fi) ja olen toiminut niiden ohjeiden mukaisesti koko tutkimuksen teon ajan. Olen tehnyt tietosuojailmoituksen tutkimuksestani ja olen näyttänyt sen kaikille tutkittaville opettajille. (Liite 1) Olen tehnyt tutkittaville opettajille tiedotteen tutkimuksen toteutustavasta ja menetelmistä. (Liite 2) Olen tiedottanut Wilma-viestillä 187 huoltajaa siitä, että tutkin luokan opettajien kokemuksia ja mielipiteitä positiivisen palautteen voimasta. (Liite 3) Olen säilyttänyt opettajien identiteetin anonymina, jotta heitä ei voida tunnistaa tutkimuksesta. En ole käyttänyt kenenkään oikeita nimiä vaan omia tunnistamismerkkejä. Olen antanut opettajille ohjeet intervention toteuttamiseen. (Liite 6) Jokainen opettaja on kuitenkin itse päättänyt, kuinka positiivista palautetta antaa.

Olen tehnyt haastattelurungon ja testannut sitä ennen käyttöä. Tein siihen tarvittavat muutokset ennen todellisia haastatteluja. (Liite 4 ja 5) Olen kertonut rehellisesti koko tutkimusprosessin ja siinä etenemisen. Olen tuonut esille tulososiossa, että tämä on suhteellisen pieni otos, eikä tulosta voi yleistää, mutta sitä voidaan pitää suuntaa antavana. Tiedostan kuitenkin, että oma positiivinen suhtautumiseni positiiviseen pedagogiikkaan on voinut vaikuttaa tapaan tulkita opettajien vastauksia. Toisaalta äänitetyt haastattelut ja litteroinnit ovat kaventaneet monitulkintaisuusmahdollisuutta.

5.3 Luotettavuus

Tässä luvussa arvioin tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen eettisyyden lisäksi on tärkeää tarkastella tutkimuksen luotettavuutta.

Hirsjärven & Hurmeen (2011) mukaan tutkimuksen laatua eli luotettavuutta tulisi havainnoida koko tutkimuksen ajan. Aineistonkeräyksessä, aineiston käsittelyssä, aineiston luokittelussa on otettava huomioon luotettavuus näkökulma. Tutkimuksen on yritettävä tuoda mahdollisimman hyvin esille tutkittavien näkemyksiä tutkittavasta asiasta. (Hirsjärvi & Hurme 2011, 184–189.) Olen kuvannut oman tutkimukseni kulun hyvin avoimesti ja tarkkaan tutkimuksen toteuttamisluvussa. Tutkimuksen tulososiossa olen esitellyt paljon tutkittavien sanomia virkkeitä ja näin tuonut esille tutkittavien äänen ja näkemyksiä.

Iris Aaltion & Anu Puusan (2020) mukaan tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa keskeiset käsitteet ovat validius ja reliaabelius. Laadullisessa tutkimuksessa validiudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, kuinka hyvin tutkimuskohteeksi sanottu ilmiö on pysynyt koossa. Toisaalta laadullisen tutkimuksen ilmiö on useasti monimuotoinen, mutta tärkeintä olisi osata kuvata ilmiön erilaisia näkökulmia. Lisäksi validiudella tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin tutkimuksen tuloksien päättelyä on pystytty kuvaamaan. Reliaabelius tarkoittaa esimerkiksi puolestaan sitä, että tutkimustulos olisi sama kahdella eri mittauskerralla tai kaksi eri tutkijaa päätyy samaan lopputulokseen. Aaltio & Puusa toteavat kuitenkin, että laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tulisi ymmärtää muutenkin, kuin noiden kahden määritteen kautta. Olisiko esimerkiksi tutkimustulos sama toisessa tutkimusympäristössä? (Aaltio & Puusa 2020, 177–188.)

Hannu Heikkinen ja Rauno Huttunen (2023) yhtyvät samaan ajatukseen, että laadullisen tutkimuksen luotettavuutta olisi hyvä miettiä uudesta näkökulmasta. Laadullisen tutkimuksen

monimuotoinen luonne on otettava paremmin huomioon. He kehittivät yhdessä kuusi luotettavuusperiaatetta: historiallisen jatkuvuuden, reflektiivisyyden, dialektisuuden, toimivuuden, havahduttavuuden ja adekvaattisuuden. (Heikkinen & Huttunen 2023, 217–266.)

Otin historiallisen jatkuvuuden huomioon toimintatutkimuksessani valitsemalla hyväksi todetut tutkimusmenetelmät. Osana reflektiivisyyttä tiedostan itse, että aikaisemmat kokemukseni opettajana vaikuttivat sisällölliseen vuorovaikutukseeni haastattelutilanteessa esimerkiksi lisäkysymyksinä ja tapaan tulkita tutkimustuloksia. Dialektisuutta olen pyrkinyt toteuttamaan tuomalla esiin monipuolisesti eri näkökulmia. Toimivuus toteutuu tutkimuksessani, koska aihe on ajankohtainen ja tieto on helposti hyödynnettävissä esimerkiksi omalla työpaikallani. Esittämäni positiivisen palautteen vaikuttavuus havahduttaa lukijan kuin lukijan. Käyttämäni kieli toteutti adekvaattisuuden periaatteen.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on kuitenkin huomioitava, että haastateltuja opettajia oli vain kuusi, ja he kaikki olivat samasta koulusta. Lisäksi interventiojakson kesto oli vain kaksi viikkoa. Näiden syiden takia tutkimustuloksia voidaan pitää vain suuntaa antavina.

5.4 Jatkotutkimukset

Positiivista psykologiaa on tutkittu vuosikymmenien ajan monesta eri näkökulmasta. Vielä kuitenkin riittää tutkittavaa, koska maailma, koulut ja lapsuus muuttuvat jatkuvasti.

Aluksi olin itse kiinnostunut tekemään monimenetelmällisen tutkimuksen. Olisin lisännyt laadulliseen tutkimukseen määrällistä tutkimusta laskemalla positiiviset Wilma-merkinnät osaksi tutkimusta. Olisi ollut myös hyvä tutkia Wilma-merkintöjen määriä ennen interventiota, jolloin olisi voitu vertailla lukumääriä. Näihin ei ryhdytty gradun realistisen työmäärän lopullisen rajaamisen vuoksi.

Tämä tutkimuksen teema oli tärkeä ja koulumaailman hyvinvointia lisäävä. Tämän päivän mediassa on jatkuvasti esillä nuorten hyvinvointi ja koulujen merkitys yhteiskunnallisena instituutiona. Miten saisimme nuoret voimaan paremmin? Olisikin ollut mielenkiintoista selvittää oppilailta itseltään, miten he kokivat positiivisen palautteen lisääntyneen määrän. Olisi myös kiinnostavaa vertailla eri ikätasojen oppilaiden vastauksia. Vaikuttaako lapsen

kehitystaso positiivisen palautteen aikaansaamaan reaktioon? Yksi mielenkiintoinen haastattelukysymys voisi olla: millaisia vaikutuksia koit saavasi positiivisesta palautteesta.

Toinen mielenkiintoinen vertaileva tutkimus voisi liittyä kahdessa eri maantieteellis-kulttuurisen alueen koulussa samanaikaisesti tehtävään positiivisen pedagogiikan interventiojaksoon. Olisiko oppimisympäristöllä vaikutuksia tuloksiin? Onko suomalainen yhteiskunta ja koulukulttuuri erilainen, kuin jossakin muualla?

Kolmas näkökulma jatkotutkimusaiheeksi voisi olla huoltajien näkemykset positiivisen palautteen tuomasta hyvinvoinnista lapsellensa ja kuinka tämä on vaikuttanut vanhemman näkemykseen itsestensä vanhempana. Kuinka vanhemmat kokivat positiiviset palautteet? Vahvistaako lapsen saama positiivinen palaute vanhemman näkemystä itsestään ”onnistuneena” vanhempana?

Lähteet

- Aaltio, I. & Puusa, A. 2020. Mitä laadullisessa tutkimuksessa tulisi ottaa huomioon? Teoksessa A. Puusa & P. Juuti. (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. 177–188.
- Altrichter, Herbert, Kemmis, Stephen, McTaggart, Robin & Zuber-Skerritt, Ortrun. 2002. The concept of action research. *The Learning Organization*. Volume 9. Number 3, 125–131.
- Avola, P. 2017. Positiivinen pedagogiikka opetussuunnitelmassa. Positiivisen pedagogiikan aihealueiden ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 sisällölliset yhtäläisyydet. Tampereen yliopisto: Kasvatustieteiden pro gradu -tutkielma.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. 2002. Overview of Self-Determination Theory: An Organismic Dialectical. Teoksessa Deci E. L. Ryan, R. M. (toim.) *Handbook of Self-Determination Research*, 16.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. 2000. The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and self-determination of behavior. *Psychological Inquiry* 11, 227–268.
- Dunn, S. D. 2018. *Positive psychology: Established and emerging issues*. Routledge.
- Forgeard, M. J. C, Jaywickcreme, E., Kern, M. & Seligman, M. E. P. 2011. Doing the right thing: Measuring wellbeing for public policy. *International journal of Wellbeing*, 1 (1), 79–106. <https://doi.org/10.5502/ijw.v1i1.1>
- Gander, F. Proyer, R. T. & Ruch, W. 2016. Positive psychology interventions addressing pleasure, engagement, Meaning, positive relationships, and accomplishment increase well-being and ameliorate depressive symptoms: A randomized, placebo-controlled online study. *Frontiers in psychology*. Volume 7. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00686>
- Gür, C. & Eser, B. 2023. Does positive thinking predict positive learning behaviors in preschoolers? *Croatian journal of Education*. Vol. 25 (1), p. 67–100.
- Heikkinen, H. L. T. & Kaukko M. 2023. *Toimintatutkimus – käytännön opas*. Vastapaino. Tampere.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2011. *Tutkimushaastattelu – teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus. Helsinki University Press.

- Hirsjärvi, S., Remes, S. & Sajavaara P. 2016. Tutki ja kirjoita. Tammi.
- Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Vastapaino.
- Järvilehto, L. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. PS-Kustannus.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kemmis, S. 2010. What is to be done? The place of action research. Educational action research, 18:4, 417–427.
- Khaw, D. & Kern, M. L. 2015. A cross-cultural comparison of the PERMA model of well-being. Undergraduate journal of psychology at Berkeley.
- Kumpulainen, K., Mikkola, A., Rajala, A., Hilppö, J. & Lipponen, L. 2014. Positiivisen pedagogiikan jäljillä. Teoksessa L. Uusitalo-Malmivaara (toim.). Positiivisen psykologian voima. Jyväskylä: PS-kustannus, 224–242.
- Kuusimäki, A-M., Uusitalo-Malmivaara, L. & Tirri, K. 2019. Parents' and Teachers' views on digital communication in Finland. Education Research International. <https://doi.org/10.1155/2019/8236786>
- Kuusimäki, A-M. 2021. The views of Finnish parents and teachers on digital communication in the home-school partnership. The university of Helsinki.
- Kuusimäki, A-M. 2023. Rakkaus, viisaus ja empatia kodin ja koulun välisessä digitaalisessa viestinnässä. Teoksessa L. Uusitalo (toim.) Positiivisen psykologian voima. PS-kustannus, 279–301.
- Lerikkanen, M-K. 2014. Mihin opettajaa tarvitaan? Opettajan merkitys oppimisprosesseissa. Kasvatus (4) 2014, 367–372.
- Leskisenoja, E. 2024. Kun koulu ei kukoistakaan. Miten saada positiivinen pedagogiikka toimimaan. Santalahti-kustannus.

- Leskisenoja, E. 2023. PERMA-teoria hyvinvointiopetuksen kivijalkana. Teoksessa L. Uusitalo (toim.). Positiivisen psykologian voima. PS-Kustannus, 224–256.
- Leskisenoja, E. 2016. Vuosi koulua, vuosi iloa. PERMA-teoriaan pohjautuvat käytännöt kouluiloin edistäjinä. Lapin yliopisto. Väitöskirja.
- Leskisenoja, E. 2017. Positiivisella kasvatuksella osallisuutta, hyvinvointia ja iloa koulutyöhön. Teoksessa A. Toom, M. Rautiainen & J. Tähtinen (toim.) Toiveet ja todellisuus. Kasvatus osallisuutta ja oppimista rakentamassa. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura, 419–447.
- Lipponen, K. 2023. Resilienssi onnellisuuden ytimessä. Teoksessa L. Uusitalo (toim.) Positiivisen psykologian voima. PS-Kustannus, 58–83.
- Matilainen, M. 2023. Neurokirjon oppilas: Opettajan ja ohjaajan työkalupakki. PS-kustannus.
- Muhonen, H., Vasalampi, K., Poikkeus, A-M., Rasku-Puttonen, H. & Lerkkanen, M-K. 2016. Lämmin opettaja–oppilassuhde edistää kouluun sitoutumista. Kasvatus 47 (2), 112–124.
- Ojanen, M. 2021. Positiivinen psykologia. Saga Egmont.
- Opetushallitus. 2016. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Next Print Oy. Helsinki.
- Poikkeus, A-M & Alasuutari M. 2021. Miten yksilöiden ja yhteisöjen oppiminen ja hyvinvointi rakentuvat ja millainen on kasvatustieteiden rooli niihin liittyvässä ymmärryksessä ja vaikuttamisessa? Kasvatus 3/2021, 356–361.
- Puusa, A. & Juuti P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.
- Ryff, C. D. 2022. Positive psychology: Looking back and Looking Forward. *Frontiers in Psychology*, 13, 840062. <https://doi.org/10.3389/fpsyf.2022.840062>
- Sandberg, E. 2022. Haastava käyttäytyminen: Vahvuusperustainen ja ratkaisukeskeinen työote. Otava.
- Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki: perusopetuksessa ja toisella asteella. PS-Kustannus.

Seligman, M. E. P., Ernst, R. M., Gillham, J., Reivich, K. & Linkins, M. 2009. Positive education: positive psychology and classroom interventions, 293–311. Oxford review of education.

<https://doi.org/10.1080/03054980902934563>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2024. <https://tenk.fi>. Luettu 8.4.2024.

Trogen, T. 2020. Positiivinen kasvatus. PS-Kustannus.

Tugade, M. M., Shiota, M. N. & Kirby, L. D. 2014. Handbook of positive emotions. The Guilford Press.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Uusitalo, L. 2023. Positiivisen psykologian voima. PS-Kustannus.

Uusitalo-Malmivaara, L. & Vuorinen, K. 2017. Huomaa hyvä! Näin ohjaat lasta ja nuorta löytämään luontevahvuutensa. 2. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Vasalampi, K. 2022. Näin motivoit oppimaan. PS-Kustannus.

Vuorinen, K. Huomaa hyvä! www.kaisavuorinen.com luettu 30.11.2023

Vuorinen, K., Erikivi, A. & Uusitalo-Malmivaara, L. 2019. A character strength intervention in 11 inclusive Finnish classrooms to promote social participation of students with special educational needs. Journal of research in special needs, 2019, Vol. 19 (1), p. 45–57.

Liitteet

Liite 1. Tietosuojailmoitus

EU:n yleinen tietosuoja-asetus artiklat 13 ja 14

1. Rekisterin nimi	Se mihin kiinnität huomiota vahvistuu, laadullinen toimintatutkimus positiivisen palautteen voimasta peruskoulussa
2. Rekisterinpitäjä	Heidi Roivainen, 0407188842, hkroiv@utu.fi Turun yliopisto Kasvatustieteen laitos, Assistentinkatu 5, 20500 Turku
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	Heidi Roivainen, 0407188842, hkroiv@utu.fi
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	Tutkimuksessa kerätään haastatteluita, joissa kysytään opettajien kokemuksia ja näkemyksiä positiivisen palautteen voimasta peruskoulussa. Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on <i>(rasti vain yksikohta)</i> ☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta) ☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta) ☐ muu mikä _____
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja Työkokemus opettajana toimimisesta, ammattinimike, kokemukset positiivisesta pedagogiikasta, koulutus, kokemukset ja käsitykset interventio jaksosta
7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Haastattelunauhoitteista kirjoitetaan tekstitiedostot. Samalla tutkimusaineisto anonymisoidaan, jolloin tiedostoon ei jää suoria henkilötietoja. Haastattelunauhoitteet poistetaan.
10. Rekisteröidyn oikeudet	<p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä.</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.</p>
11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Peruskoulun opettajia pyydetty osallistumaan tutkimukseen. Muut tiedot kerätään suoraan haastattelututkimukseen osallistuvilta.
12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.

Liite 2. Tiedote tutkimukseen osallistuvalla opettajalle

TUTKIMUKSEN NIMI:

11.1.2024

”Se vahvistuu, mihin kiinnität huomiota” – positiivisen palautteen voima peruskoulussa!

Kiitos, että olet osoittanut kiinnostuksesi tutkimustani kohtaan.

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Pyydän sinua osallistumaan tähän tutkimukseen, jossa tutkitaan positiivisen palautteen vaikutusta oppilaaseen opettajan näkökulmasta. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja sinun mahdollista osuuttasi siinä. Jos sinulla on kysyttävää, voit olla yhteydessä minuun tai graduni ohjaajaan. Jos päätät osallistua tutkimukseen, pyydän sinua allekirjoittamaan viimeisellä sivulla olevan suostumuksen.

Osallistumisen vapaaehtoisuus

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinun ei tarvitse osallistua tähän tutkimukseen, mikäli niin päätät. Voit kieltäytyä tutkimuksesta tai peruuttaa jo antamasi suostumuksen syytä ilmoittamatta milloin tahansa tutkimuksen aikana. Jos päätät peruuttaa suostumuksen tai osallistuminen tutkimukseen keskeytyy muusta syystä, siihen mennessä kerättyjä tietojasi voidaan edelleen käyttää tutkimusaineistona tässä tutkimuksessa, mikäli tutkimuksen toteuttaminen vaatii sitä ja lainsäädäntö sallii sen. Jos haluat peruuttaa tutkimukseen antamasi suostumuksen, ilmoita siitä minulle.

Tutkimus jakaantuu tutkimukseen osallistuvalla opettajalle kolmeen eri vaiheeseen:

1. Alkuhaastattelu
2. Interventio jakso (kaksi viikkoa annetaan oppilaille positiivista palautetta, huomataan mikrohetket ja onnistumiset)
3. Loppuhaastattelu

Kaikki haastattelut nauhoitetaan, minkä jälkeen haastattelut litteroidaan tutkimusmateriaaliksi.

Tutkimuksen tarkoitus ja menetelmät

Tämän tutkimuksen tarkoitus on saada selville, millaisia vaikutuksia opettajat huomaavat oppilaissa positiivisen pedagogiikan intervention aikana. Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa positiivisen palautteen voimasta peruskoulussa. Tutkimus on laadullinen tutkimus. Tutkimuksessa haastatellaan opettajia. Haastattelut toteutetaan kahdessa eri vaiheessa, ennen interventiota ja intervention jälkeen. Haastattelut litteroidaan ja etsitään sisällönanalyysin avulla yhteisiä nimittäjiä.

Tutkimuksen anonymiteetti

Tutkimukseen osallistuvat henkilöiden antamat haastattelut anonymisoidaan. Anonymisointi tarkoittaa henkilötietojen käsittelyä niin, että henkilöä ei enää voida tunnistaa niistä. Annan haastatteluun osallistuville kirjainkoodit, jolloin yksittäistä henkilöä ei voida tunnistaa. Tutkimukseen annettuja tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

Mikäli sinulla on kysyttävää, ole vaan rohkeasti yhteydessä minuun.

Ystävällisin terveisin

Heidi Roivainen,

Turun yliopisto,
kasvatustieteen laitos,
erityispedagogiikka
hkroiv@utu.fi
040-7188842

Graduohjaaja:
Rauno Huttunen,
rakahu@utu.fi

Liite 3. Viesti luokan oppilaiden vanhemmille

Hei,

Olen Heidi Roivainen, xxxxxxxx. Teen Turun yliopistoon erityisopintojeni gradua. Gradu on laadullinen tutkimus, aiheesta positiivisen palautteen voima peruskoulussa.

Lapsenne luokassa tehdään kahden viikon pituinen interventiojakso (viikko 4 ja 5), jolloin opettajat kiinnittävät huomiota oppilaiden onnistumisiin. Opettajat antavat onnistumisista palautetta oppilaalle suullisesti sekä mahdollisesti myös Wilmassa.

Tutkin opettajien kokemuksia interventiojaksosta ja haastattelen heitä ennen ja jälkeen jakson.

Tutkimuksessa en käytä oppilaiden nimiä enkä kerää yksilökohtaisia tietoja oppilaiden onnistumisista.

Yhteistyöterveisin,

Heidi Roivainen

Hey,

I am Heidi Roivainen, xxxxxxxx. I study in Turku university, and I am doing research for my master's thesis. It is a qualitative research based on positive pedagogy.

There will be a two-week research period in your child's classroom (weeks 4 and 5), when the teachers will pay positive attention on the successes of your child. Teachers will give positive feedback both in class and Wilma.

I research the teachers experiences during these weeks and I interview them before and after this period.

I will not use pupils' names, nor will I collect personalized information about them.

Best regards

Heidi Roivainen

Liitteen tiedoista on piilotettu tietoja, jotta tutkittavien anonymiteetin säilymisen vuoksi.

Liite 4. Haastattelurunko 1

1. Haastattelukysymykset (Interventiota ennen)

- Perustiedot
  - ammatti
  - mitä luokkaa opetat?
  - kuinka monta oppilasta on luokalla?
- Kokemuksesi opettajana, kuinka monta vuotta olet toiminut opettajana?
- Kuinka kauan olet opettanut tätä luokkaa?
- Millainen oma luokka mielestäsi on?
- Onko yhteistyö kaikkien vanhempien kanssa onnistunutta?
- Onko positiivinen pedagogiikka sinulle tuttua? Jos on niin miten?
- Onko työtapanasi ollut laittaa positiivisia Wilma-merkintöjä?
- Oletko sitoutunut interventioon?
- Millaiseksi koet Wilma merkintöjen laittamisen?
- Koetko hyvän huomaamisen oppilaissa haastavana?
- Millaisia vaikutuksia uskoisit tulevan positiivisen palautteen antamisesta luokassasi?

Liite 5. Haastattelurunko 2

2. Haastattelukysymykset (Intervention jälkeen):

- Millaiseksi koit positiivisen palautteen interventio jakson?
- Millaiseksi koit positiivisten puolien huomaamisen oppilaissa?
- Millaisia onnistumisen hetkiä huomasit oppilaissa?
- Millaisia vaikutuksia huomasit oppilaissa?
- Tapahtuiko muutoksia luokan työrauhassa? Jos kyllä, niin millaisia?
- Entä oppilaan oppimismotivaatiossa?
- Tai oppilaan käsityksestä itsestään (minäkäsitys)?
- Sattuiko interventio jaksolla jotain mielestäsi yllättävää?
- Oletko huomannut muutoksia vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä?
- Miten vanhemmat ovat reagoineet antamaasi palautteeseen?
- Voisitko jatkaa tällaista työskentely tapaa omassa työssäsi?
- Saitko itsellesi jotain tästä interventio jaksosta työhösi tai sinulle itsellesi?
- Koitko positiivisen palautteen antamisen toimivaksi työmenetelmäksi?
- Oliko mitään haittatekijöitä positiivisen palautteen laittamisesta?

Liite 6. Ohje opettajille Interventioon

OHJEET OPETTAJALLE

18.1.2024

”Se vahvistuu, mihin kiinnität huomiota” - positiivisen palautteen voima peruskoulussa!

Interventio luokissa kestää kaksi viikkoa. Viikot 4 (22.-26.1) ja 5 (29.1-2.2)

Intervention ajatuksena on keskittyä oppilaiden onnistumisiin. Opettajana annat oppilaalle välitöntä palautetta onnistumisista suullisesti. Onnistumiset voivat olla jokaisen oppilaan yksilöllisiä onnistumisen hetkiä tai koko luokkaa koskevia onnistumisia.

Mikäli on mahdollista onnistumiset voi kirjata myös Wilmaan vanhempien nähtäväksi.

Tässä muutama ote gradun teoriaosuudesta:

Matilaisen (2023, 216–217) mukaan Wilma-järjestelmä on erinomainen positiivisen vahvistamisen keino. Positiivisilla Wilma-merkinnöillä voidaan luoda hyvän kierrettä. Oppilaan toimiessa opettajan antamien ohjeiden ja tavoitteiden mukaisesti, on positiivinen huomio hyvä dokumentoida. Huoltajat näkevät merkinnät kotona, mikä usein luo hyvää kotonakin. Parhaimmillaan vanhemmat voivat vahvistaa oppilaan onnistumista.

Oppilas tarvitsee aikuisen, joka sanoittaa ja mahdollisesti kirjallisesti vahvistaa hänen onnistumisensa hetket. Onnistumiset ovat tärkeitä ihan meille jokaiselle. Vielä tärkeämpiä ne ovat heille, keillä on haasteita erilaisissa asioissa. Kun opettaja vahvistaa vielä omalla tavallaan oppilaan tähtihetkeä, se jää oppilaan mieleen ja motivoi saamaan niitä lisää. (Sandberg 2021, 64) Kaisa Vuorinen (2023) puhuu puolestaan mikrohetkistä, niistä pienistä hetkistä, jolloin lapsen vahvuudet ja onnistumiset tulee huomata.

Kiitos, että olet mukana.

Voit aina kysyä apua minulta, jos tarvitset sitä. Tehdään tästä yhdessä hyvät kaksi viikkoa.

Terveisin, Heidi

Lähteet:

- Matilainen, Maria. 2023. Neurokirjon oppilas: Opettajan ja ohjaajan työkalupakki. PS-kustannus.
- Sandberg, Erja. 2021. Pedagoginen tuki perusopetuksessa ja toisella asteella. PS-kustannus.
- Vuorinen, Kaisa. Huomaa hyvä! www.kaisavuorinen.com luettu 30.11.2023